ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 14 ވަނަ ބައްދަލުވުން

26 ޖޫން 2016

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 14 ވަނަ ބައްދަލުވުން މިހާހިސާބުން މި ފެށީ. ބައްދަލުވުން ފެށޭއިރުގައި، ޤަވާއިދު ޖުމްލަ 5 މެންބަރުން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން އެބަ ތިއްބެވިކަން ފާހަގަކުރަން. އާދޭ އިތުރުން ޝާކިރު ވެސް ކޮމިޓީއާ ގުޅިވަޑައިގެންނެވިކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން މިހާހިސާބުން. ޖުމްލަ 6 މެންބަރުންނާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން މި ފަށަނީ މިހާހިސާބުން. ޤަވާއިދު އެނގިވަޑައިގެންނެވި އަޅުގަނޑުމެން މީގެކުރީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކުރަމުން ދިޔައީ ގާނޫނު ނަންބަރު 2/99، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއީ ބާރު ގާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދިޔައީ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެފަރާތެއް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖުޑީޝަލްގެ ބޭފުޅުންނާއި އަދި އާދޭ އިތުރުން ދެސްޓް ރައުސް އެސޯސިއޭޝަންގެ ފަރާތުން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ވަކިން މުހިއްމު މަޢުލޫމާތުތަކެއް ދެއްވާފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑު އިތުރަށް މެންބަރުންގެ ހިޔާލުފުޅު ހުރި ކަމަށް ވާނަމަ މެންބަރުންގެ ހިޔާލުފުޅަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު ހުޅުވާލަން. ފަހަރު.

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފަހާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 2/99، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟާއީ ބާރު ގާނޫނު އިސްލާހު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ދިޔަ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ވެސް މިހާރު ބޭއްވިއްޖެ. އަދި މި އިސްލާހުގެ އަޅުގަނޑު ޚިޔާލުކުރާ ގޮތުގައި މި އާންމުންގެ ތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑު ސުވާލަ އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި ވެސް ކަންބޮޑުވެވުން އުޅޭ ކަންތަކުގެ ޖަވާބު މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަނީ ލިބިފައި. އެގޮތުން އިޝާރާތް ނުކުތާ ބަހެއްޓުމުގެ ޤާނޫނީ ހަމަޖެހިގެން އެއީ އަދި އެ ދަރުވުމުގެ އެކަށައަޅާ ގޮތުގެ ވާހަކަ ނުވަތަ ކުރިން މި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ކަންތައް ވީ މިންވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީއަށް ހިއްސާކުރެއްވި. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ކަންބޮޑުވުމަކަށް ހުރި ގޮތެއް ބޭނުން ގޮތެއް ދެކެން ހައްލުކޮށްދެއްވުމަށް މަސައްކަތް. ދެން އެހެންވީމާ، ދެކެން ހައްލުކޮށްދޭނެ ބަޔާން އެހެން ސުވާލުތަކުން މިއޮތީ ދެ ބޮޑުސުވާލުގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި އަދި އެ ބޮޑުވުން އާދޭ ބައްލަވާފައި ގޮތުގައި ބޮޑުތަކެތި ކަންތައްތަކުގެ ވެސް މި ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އިސްލާހު މިދެންނެވި ކަންކަމުގައި ރިއާޔަތްކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންކަމުން އިތުރު ބަހުސް ކޮންމެހެން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރަން އަޅުގަނޑަށް ނުފެންނަ ވާހަކަ ހުށަހަޅާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރިސާބުން ހުށަހެޅުމެއް ލިބިފައި މިވަނީ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ރިޔާޒަށް.

<u>މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އާދެ! ދެންމެ ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ފަރީދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރިސާބުން ލިބުނު ހުށަހެޅުމަކީ ބިލުގެ މަސައްކަތްކޮށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މިހާރު މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން، ދަތުރުފަތުރު ދެއްވައިގެން ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ މިއަދު ތިބިއްޖެ ކަމަށް. އެ މަޖިލީހުގެ އަދިވެސް ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ނިންމާލެވިދާނެ ކަމަށް. އެއަށް ތާއީދުކުރައްވާފައި މިވަނީ ބޯޓޭ. ތާއީދުކުރައްވާފައި މިވަނީ. އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑު މިހާރިސާބުން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އީވާ އަބްދުﷲއަށް.

<u>ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާގައި ރިޔާސަތު ހުށަހެޅުއްވި އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދުކުރެއްވިން ވޯޓެއް ނަގައިގެން ފާސްވެފައި އޮންނަނީ ބޭރު ލިސްޓެއް ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށްގެން. އެހެންވީމާ، ކަށަވަރުކޮށް އެ ހުށަހެޅުން ބާޠިލުވާނެ؟

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބައްދަލުވުމުގައި މިއޮތީ އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް ލިބިފަ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހުށަހެޅިފައި މިއޮތް ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އެ ނިންމުން ބާޠިލުވެގެންނުދާނެ، ބަދަލުވެގެންނުދާނެ.

<u>ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އެއީ ކޮން އުސޫލެއް؟ ކޮން އުސޫލަކުންތޯ އެކަމު ވޯޓަށް އަހާފައި ފާސްވީމަ ދެން އެއީ ބާޠިލުވާ ގޮތެއް މަނިކުފާނު އަޅުގަނޑަށް ގެނައިދީން ދައްކަވާލަދެއްވާނަންތޯ؟

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޢާއްމު އުސޫލުގެ ގޮތުން ކޮމިޓީގައި އަޑުއަހަމުން މި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުން ގެންދާއިރުގައި އެކިފަރާތްތަކުން ކޮމިޓީގައި ކުރިން ނިންމާލުމަށް ވަކިގޮތަކަށް އެކު ކަމުގައި މިހާރު ފަހުން އެހެން ގޮތަކަށް ހުށަހެޅިއްޖެކަމަށް ވޯޓަކަށް އެގޮތަކަށް ބާއްވައި ގޮތުގައި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ބަހުސްކުރުމުން މި ބަދަލުކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އަ ކޮމިޓީގެ ބަހުސް ބަދަލުކުރުމުގައި ބަހުސްކުރުމުން މި ބަދަލުކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އިންޝާﷲ ބަހުސް ނިމިގެން ދާނެ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެހެންވީމާ، މަނިކުފާނު މި ވިދާޅުވި މިސާލަކަށް ކުރީގެ ހަމަވީ ދުވަހަކު އެންމެން ދިޔައިރު ވޯޓެއް ނަގާފައި ބަހުސްކުރުމުގެ ކުރިއަށް ގެންދާއިރު ހަމައެކަނި ޤާނޫނު މި ބިލުގެ ދަށުން ދަށުން އެގޮތަށް ހިންގާއިރު ޤާނޫނުއަސާސީ ކުރިއަށްދާނެ. ބަހުސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެން ކޮޅަށް ވޭތުވެފައި ހޯދުމަށް ފަސޭހަ ނުވާނެ. މިހާރު މި ބިލުގައި ހުށަހެޅުނު ދެ ބަސް ވެރިކަމުގެ ބަދަލުތައް ގަބޫލުކުރަން ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީތަކުން މަޖިލީހުގެ ރައްޔިތުންގެ ދިފާޢުގައި ކޮމިޓީގެ އެހެނިހެން ކަންކަމަށް ނަމަވެސް ހުށަހަޅާ ބަހުސްކުރުމަށް ވީއްލާނަމަ ހުށަހެޅުނު ބިލުތައް ނިންމާލުމަށް ހުށަހަޅާ! ދެން އަ މިހުން ހަރަކާތް ނަގާ އަ މިހުންނަން މިއާދު ވަގުތު ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، އެކަން ގަބޫލުކޮށް ކޮމިޓީގެ މެދުން ގޮތެއް ނިންމިދާނެ ހުށަހެޅުއްވުން އެކަން ގަބޫލުކޮށް ހުށަހަޅަނީ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާނީ ކޮންމެވެސް ވަގުތަކު ގެނެސް ބަހުސްގަނޑު. މަނިކުފާނު، ފާހަގަ ބަހުސްކުރުމަށް ވަގުތު އެއް އަހަރު ސަރުކާރަށް އެބަ ބޭނުންވާނެ. ބަހުސްކުރެވޭނެ ވަގުތު އެއް އަހަރު ސަބަބުތަކާއި ގުޅިގެން ހުށަހެޅުއްވި ވަގުތު ރިޢާޔަތްކޮށް މަސައްކަތް ދެމެހެއްޓުމަށް. ބަހުސްކުރެވިދާނެ ހަމަ ވަކިން ވަގުތަށް އެބަ. ކޮމިޓީތަކަށް ހުށަހެޅިފައި ހުރި ހަރަކާތްތަކަށް މަޖިލީހުގެ ބަހުސްގެ އަދަދު، ކޮންމެވެސް ވަކިވަކި ގޮތްތަކުގެ ދަށުން ކޮންމެވެސް ވަކިވަކި ބިލުތަކުގެ އެއްބާރު ކަމެއް ބަހުސްގެ ބާރުތައް؛ އެހެންނަމަވެސް ރިޢާޔަތްކުރުން ކޮމިޓީގައި ހަމައެކަނި ގެނައި. ސަރުކާރުން ހަމަ ކުރިއަށްގެންދަން ވަގުތުން ރިޢާޔަތްކުރުން އެހެން ކަންކަން ފަހުގެ ކުރިއަށްގެން ހަމަ ޕާސްކޮށްނުލާނެ. މި ބަދަލުކޮށް ކޮންމެހެން ކުރެން މި ޖެހެނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނިންމާލަދެއްވުން އެދެން އިނގޭތޯ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވުން:

ނުޖެހޭނެ އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނަން ވެސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދެން ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައި...

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވުން:

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، މަނިކުފާނަށް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ސުވާލަކީ ހަމަ ކުއްލިކުއްލިއަސް ތިގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މަނިކުފާނު ބޭނުންވާ ކޮމިޓީ ބާއްވައިގެން ކުރިޔަށް ގާސްޓްފައި އޮންނަ ފުރުޞަތުގެ މައްސަލަ އިތުރުން ފުރުޞަތު ނަގައިގެން ކުރީގެ ފުރުޞަތު ބާޠިލުކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދަވާނީތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ކޮމިޓީގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. މި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގެންނަވާ ގޮތުގައި އާއްމު އުސޫލުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދާ އުސޫލެއް އެއީ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވުން:

އާއްމު އުސޫލުގެ ގޮތަކު ނޫނޫން އެކަށައަޅާފައި ބެހެން އެހެން އަނެއްކަމަކާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާއްމު ގޮތެއްގައި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން...

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވުން:

ނޫނޫން ފެށިން އެހެރީ ދެން ހަމަ އެ ފެށޭގެ މަސައްކަތް ކުރިޔަށް މި ބޭފުޅުން ދިރާސާކޮށްލައި ފެށިން އެހެންމެހެން ނޫނޫން ކޮމިޓީއެކޭ. މުޅިއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ވެސް މިއާ އިންސާފު ދުވަސް 7 އަހަރު ފެށޭ ވިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޢަބްދުﷲ ރިޔާސަތުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މުޤައްރިރު. ވަރަށް ހިތާމަ ހުރި ޚަބަރެއް އިނގޭތޯ މި ލިބުނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިވީ ކުރިން އޮތް ސުނާމީގައި ހުރިހާ އެންމެން މަޝްވަރާކޮށް މިތާނގައި ހަމަ ޕީ.ޕީ.އެމް މީހުންނަށް ވެސް އެ ބައެއް އިތުރު ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަން ވިސްނިގެން ޤަބޫލުކުރެވޭގޮތުން ހުރިހާ އެންމެންގެ ތާއީދާ އެއްކޮށް ހަމަޖެހުނީ މަޖިލީހު ވެސް ގެންނަ ގޮތަށް. އަދި އެންވަޔަރަންމަންޓާއި އީ.ޕީ.އޭ ވެސް، އަދި ނުގެނަސް ފިޝަރީޒްގެ ދާއިރާ އެއްކޮށް ހަމަޖެހިގެން ހިމެނޭ ބަންދަރު މިއީ. އެކަން ގައުމަށް ފައިދާ ވެސް ބޮޑު ސަރުކާރުގެ ކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ފައިދާ ވެސް ގެނެސްދޭނެ ކަމަށް ނިންމާފައި ވާއިރު. އެ ކަން ވީ ނިމިގެން ނުދެވޭތީ ވަރަށް ހުދުމުޚުތާރު ގޮތަކަށް މި ނިންމުނު ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި. އިންސާފު، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ބަލާއިރު ސަރުކާރު އެކަމަށް ނިންމައިގެން ނިންމީ. ދެން މިއީ އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ދަންނަވާ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. ރަށްރަށުގެ ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ރައްޔިތުން ބައިވެރިވެގެން ހޯދި މައްސަލައެއް. ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލު ހުރި މައްސަލައެއް. ޕްރޮޖެކްޓް އަދި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ކުރިއަށް ދިއުމަށް ތާއީދު ކުރާނެ. އިންސާފުވާ، މިކަންކަމުގައި ހަމައެކަނި ބަނދަރު ރަނގަޅު ކުރާ ގޮތުގައި ހުރި ސަބަބުތަކެއް. ބޭރު ބަޔަކު ޕްރޮސެސްކުރާ މަޝްރޫޢު ތަރައްޤީ ވެއް. އިންސާފުވާ، އެ މިހެންގޮތް ވިސްނުމެއް ވެސް ނެތި އަޅުގަނޑު މާބޮޑު މިއަށް ފޯރުކޮށްދީފާ؟ ވަރަށް އުނދަގޫ ކަމެއް އިނގޭތޯ. އިންސާފުވާ، އަދި ހަމަ އެއާއެއްކޮށް، ކުރިޔަށްދާ ޕްރޮޖެކްޓް މިނިސްޓަރު ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުން ބާރުއަޅުއްވައި އަޅުގަނޑު މި ބޭނުންވާ މިހާރު މި ބަދަލު ހުރިހާކަމަކުގައި ހުރި މިހިރަ ކަންތައްތަކުގައި އެއްބާ ކުރިއަށްދަން ގުޅިދާނެ އަދި އޭޖެންސީ ޚާއްޞަކޮށް ވިސްނުންތެރި ހުރި މަސައްކަތް ވެސް އެނގޭން. އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ބޭނުންވާ އިނގޭތޯ. އެއީ މިނިސްޓަރުގެ ވާހަކަފުޅު ބާރުކޮށް ނުކުރާނަމަ ގަބޫލުކުރާނަމެވެ. އިންސާފުވާ، އެއްބާރުލުން ވެސް މި ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތުގައި ކުރިއަށްދާނެ މި ނިންމާލާ އުސޫލު ނުގެނެސްދެއްވުން އެއީ އަޅުގަނޑު އެދޭ އެދުމެއް. އެއީ މިހެން މި ދެންނެވި މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއްކަމަށްވާތީ. އަޅުގަނޑު އެކަން ވިސްނުންތެރި ހުރިހާ އެންމެން ނިންމީ. ނިންމާކަމުގައި ހަމަ ކުރިއަށް ކުރިއަށްދާނެ މި ނިންމީ އެ ހުރިހާ ނިންމުން. އިންސާފުވާ، އެއްވެސް ބޮޑުކަން އެ ޕްރޮސެސްގައި ދާންކަން ލިބޭނީ. އިންސާފުވާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ސަޕޯޓުކުރަމުން އަޅުގަނޑު ބަޖެޓުކުރަން އިނގޭތޯ. ކުރިން ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުމާ އެއްބަސް ވެގެން މި ޕްރޮސެސްގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ދެއްވުން އެއީ އަޅުގަނޑުގެ އެދުމަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން ބޭނުން. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންދާނީ ކޮމިޓީގެ އައުޓްޕުޓްތަކުން ނިންމާ ގޮތެއްގަމީން. މުޤައްރިރު ނިންމާ ގޮތެއްގަމީން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ނުގެންދާނަން. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ މި ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން. އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ކޮމިޓީއަށް އެއް ހުރަހެއްވެސް ނެތި އެބަ އޮތް ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އިތުރަށް ގެންދިއުމުގައި. އެކިވަގުތުގައިގެންނަވާފަ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތަކީ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތަކީ ވީހާ ފަސް އަވަހަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. ކޮމިޓީގައި މިހާރު ފަސް ތިން ބިލެއް އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީއަށް ހުރިހާ މެންބަރުން ފަސް ވަގުތުގެން މަޝްވަރާކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭތޯކަމަށްވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކަށް މިހާރަށްވުރެ ފަސް އަވަސްވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، އެކަން ފަސް ހަމަ މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލުން، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒުއަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! ދެންމެ މިޓިންގައި ފާހަގަވެގެންދިޔަ ވަރަށް ސާފުކޮށް ހުށަހެޅިއިރުގައި ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ފަޒާދު ވަރަށް ސާފުކޮށް ވިދާޅުވި ކޮށްދެވޭނެކަން އެ ހުށަހެޅުން ފަޒާދު އެ ހުށަހެޅި. ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕޮލިސީއެއް ހާމަކުރެވިދާނެ. މުޅި ޒަމާނު ފަސް ގެންގުޅުނު ވާހަކަދެއްކީން. އެކަމަކު މި ބިލު ނިންމުމަކީ ޓަކައި އެ ބޭނުންވާ މަޝްވަރާ ދިމާއަށް ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރާނެކަމަށް، އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އެކަމަކު. ދެން މި ކޮމިޓީގައި ވާ މުއްދަތު ދުވަސް ކަންކަން. އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީގައި އަދި ދެ ދުވަސް މި ވީ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީއެއް ހިންގުމަށް ޓަކައި އެބަ އޮވޭ ވަކި ގަވާއިދެއް ހުރަހެއްފަ. 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ ހިންގުމުގެ ގަވާއިދުގައި ކަންކަން ނިންމާނެ ގޮތް، ކޮމިޓީގައި ކަންކަން ނިންމާނެ ގޮތް ވަރަށް ސާފުކޮށް 10 ވަނަ ބާބުގައި ލިޔެވިފައި އެބަ އޮތް. އޭގެ ތެރެއިން މިސާލަކަށް (ރ) އަށް ބަލާލައިފި ކަމަށްވާނަމަ، ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި ޚިޔާލު ތަފާތުވާ މައްސަލަތަކަށް. އެފަދަ މައްސަލައެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ޙާލަތެއްގައި އެ މައްސަލައަކަށް ވޯޓަށް އަހައި އެ މައްސަލައާ މެދު ވަކި ގޮތެއް ނިންމާނީ. މިއުސޫލު ޚިޔާލު ތަފާތުވެގެން. ވޯޓަކަށް އަހާ ނިންމާފަވާނަމައޭ. އެހާ ފަސް ފުރުސަތުދޭތީ އޮތް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިކަންކަން ލިޔެވިފައި ވަކިގޮތަކަށް އޮވޭ، މިތަނުގައި 15 އަހަރު ތިމަންނަ ތަޖުރިބާ އެބަހުރި. މިއީޔާއި ނުލާ ކަންކަންނޭ މިޔާ ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ދައުލަތަށްޖެހުނީ. އޭގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އުޅޭ މަސައްކަތްތައް ރައްޔިތުންނަށް އޭގެއިން ފައިދާކުރާ މަންފާ އާއި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާކުރާ ފަދައިން ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން މި މަސައްކަތްކޮށްދެނީ. އެހެންވީމާ، ބާރުވެރިކަމާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތިކޮށް ބިލެއް އައިސްފައި އޮތް ހިނދު، މި ބިލު މިހާރުވެސް އަވަހަށް ނިންމާފައި މި ބިލުން ފައިދާ ލިބޭނީ

ގޮތަކަށް އެ ބިލު ތަންފީޒުކުރަން ބަޔާއި އެ ކުރެވެން ހުރި މަސައްކަތްތަކާއި އަވަސްކުރެވޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން ބޮޑު ރިސްކެއްގެ ވާހަކަތަކާއި، ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. ރިސްކެއް އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑު އެދެވުނު. އަޅުގަނޑަށް ޚާއްޞަކޮށް މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ރިސްކުގައި ހުރި ހުރިހާ އެންމެނަށް ބަލާލެވިދާނެ ގޮތުގައި އެ މައުލޫމާތު ހުށަހަޅާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިފޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ، މި ބިލު ނިންމުމަށް ބަލާއި ބޭނުންވާ ގޮވާލަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައުލޫމާތު ޖަހާލަން މިނިސްޓްރީއާއި އަދި މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފުން އަދިވެސް މިތާ ދައްކާލި ވާހަކައިންނާއި، އަދި ގެސްޓު ހަމަވެސް އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އަދިވެސް ދައްކަވާ ވާހަކައިން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ޤާނޫނުކުރާ ގޮތުގައި ހަމަ މި ގޮތް މިނިސްޓްރީ ބިލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ދިޔުން ހަމަ އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުކުރުމަށް ބޭނުންވަނީ. އެ ބާވަތުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސާބު ގަވާއިދުން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މިހާ ހިސާބުން އަސްލަމަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

<u>ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ބިލުގެ އެންމެ މުހިއްމު މަސައްކަތްކުރަނީ ބިލު އެ ދާ ކޮމިޓީއަށް މަޝްވަރާކުރަމުންދާއިރު. ބިލާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާގައި ފުރުޞަތު ދެއްވާ އިއްތިފާޤުވެގެން ކުރާ ބަދަލުތަކާއި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުފުޅުތައް މި ފާސްކުރެވޭނީ. ބިލަކަށް ބަދަލެއް ނުވާނެ ގޮތަކަށް. ބިލުން ބަދަލެއް ގެނެސްދޭ ވާހަކަ، ބިލުން އިޞްލާހެއް ގެނެސްދޭ ވާހަކަ އެކަން އަސްލުގައި އެންމެ ފުރިހަމައަށް ކުރަނީ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި. ބިލު ގުޅުންހުރި ރަނގަޅަށް ބަދަލުކުރުމާ އަދި ބިލު ގުޅިގެން މަޝްވަރާކުރާ އެކި ފަރާތްތަކުން ހޯދުން ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި. މިގޮތަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ވެސް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ދުވަސްކޮޅެއް ވަގުތު އުޅުނީ. އަޅުގަނޑަށް ހަނދާންވާ ނަމަ ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ޤާނޫނާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުގެ ގާނޫނަކީ ގުޅޭ އިޞްލާހުގެ މަޖިލީގެ ޙަވާލާ ދަށުގައި ނަމަ މި ކޮމިޓީން ކަމެއް ނިންމި ހަމަގާނޫން ނޫން އިސްތިއުފާ. އެހެންވީމާ، އަދި ވެސް މަޖިލިސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ޤާނޫނާ ގުޅޭ ބިލުތައް ކުރަން ގުޅުންހުރި އަތޮޅުތަކުގެ މަޖިލިސް ހަމަ ޙަވާލު ދަށުގަ ހަމަ އެއް މުއައްސަސާ. އަދި ވެސް އެންމެ ކުރިއްސުރެ، އޭރު 2008ގެ ކުރީގައި ވެސް އިސްކޮލީގެ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ އަވަސްކޮށް ބިލުތައް ނިންމާކަށް ބިޔާ މަޖުލިސްގެ ފުރަތަމަ ވެސް ހަމަ މަޖިލީގެ އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީގެ އެން ދުވަސްވަރު މަޖި ގެންނަވައި މަޖިލީގެ މަޝްވަރާ އާއި ވަގު ހަމަޖެހޭ. އެން މި ބިލަށް ބަދަލުވެގެން ގާނޫނެއް މިގޮތަށް ބަދަލު އިޞްލާހުތައް، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ބިއަދުވީ ރަނގަޅު ދުވަހު ދުލާ ދުވަހު މި 5 ވަނަ މާއްދާއަށް މިގޮތަށް އިޞްލާހު، ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް މަދަނީ

އެކަމާ ދުނިޔޭގައި ދެކޭގޮތެއް ބަލައިނުލެވި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ނިސްބަތްވާތީވެ ވަރަށްބޮޑު ހިތާމަކުރަން.
އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަވާޢިދުތަކުން ބެލުމެއް ވީމާ އަމަލުކުރަން ނިންމަވަންޖެހޭ. ބެލުމެއް ވީމާ ވެސް އަމަލުކުރަން
ނިންމުމުންދާއިރު އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުމުގެ މެންބަރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުރެވޭނޭ
މަސައްކަތްތައް ނުކުރެވި ނިންމާލެވުނީ އެއީ އެންމެ ފުރިހަމަ ނިންމުމެއް ނޫން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމެވެ.
ދެއްކެވި. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް އިސްކަން ދޭންޖެހޭ ބާރުތަކެއް، މި ބޭފުޅުންގެ މަޤާމު ނިސްބަތްވާ
ގޮތުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް، އެހެން ފުރުޞަތު ގޮތުގައި ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ބަޔަކު ނުކުރެވޭނެ ބާރު
ކުރުމަށް ނުވާނެ ވެސް ނިންމާލެވުނީ. ބޮޑު ކުރުމަށް ނުވާނެ ނިންމާލެވޭ ގޮތެއް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން
ވެސް އިސްލާމް ގާނޫނީ. އެއީ ފުރިހަމަ ގާނޫނު އަސާސީއާ ވެސް ނިންމާލެވުނީ. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހު
އޮތުމުގެ މާނައަކީ ހިތްހަމަ ގޮތަކަށް ކަންކަން ނިންމުމުގެ ނުން. އެހެން ފުރުޞަތު ގޮތުގައި ނިންމާލުމުގެ މިއަދު
އަދުލުވެރިކަން ބަޔަކު ގާނޫނީ ދާއިރާއިން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ވީ ވެސް ބާރު މަޝްވަރާ ހިތްހަމަ މިކަން
ނިންމުމުގެ މުއައްސަސާއެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންކަމުން މަޖި ނުކުންނަ މި ބޮޑު ނިންމުމަކީ މިއަދު
ނިންމާ ގޮތް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ގޮތް ނުހަނު ދަތި ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އަސްލަމް. އީވާއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މިހާ ހިސާބުން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް ރައީސް. ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދީން ދުސްތޫރު ވިލަރެސްކުރުމަށް މިމަސައްކަތް ބަލައި ދީން ސިޔާސީ
އަދިއްސަ މަސްއޫލިއްޔަތު ދޭހަވަނީ ބޭނުން ހުރި މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނީކަމަށް މި ބަލައި. ދީން އިސްލާމް މަސްއޫލިއްޔަތު
ބެހެއްޓުން ކަމަކަށް މިސާލަކަށް ނުބެލޭ މި ވިސްނުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ސިޔާސީ މަޖިލިސް ދައުލަތުން
ބޭރު ވާހަކަ ސިޔާސީގެ ޤަވާޢިދު އެ ދައުލަތުތަކެއް މިހާ ނިންމާލީ؟ އެއީ މި ވިސްނުމުގެ ދައުލަތް ވާހަކަ. ދީން އިސްލާމް
ވާހަކައެއް ނުހަނު ދައުލަތް. އެހެންވީމާ، މަޖިލިސް ދައުލަތް ބޭރު ވާހަކަތަކާއި މަޖިލީހުން ދައުލަތް ބޭރު ވާހަކަތަކާއި
މަސްއޫލިއްޔަތު ވަރަށް ރަނގަޅު އެކިފަރާތްތަކުން ވަނީ؟ އެހެންކަމަށް ވާނަމަ އެއީ މަޖިލީގެ ޗެއާރމަނުގެ
ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދައުލަތެއްގައި! އެއީ ހިސާބަކީ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަން އެކިގޮތް މަޖިލިސް
ނުވަތަ މަޖިލީހުން އަދި ދައުލަތް ވަރި ވާހަކަތައް ކަމެއް. ނުދައުލަތް ޤަވާޢިދު މިމަސައްކަތް ދީން މިރާބު
އެކިގޮތް އިސްލާމް މަސްއޫލިއްޔަތު ނުހަނު ނުހަނު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން އެ ބޭފުޅުން ބަޔަކުފުރުޞަތު

އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކޮށްފައި އަހަން. އެހެންނޫނީ ދެން ތި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވޭ މަޖިލީހާއި ސަރުކާރުންނާއި މިދެއްކަނީ އެއް ވާހަކައެކޭ. މަޖިން ދައްކަން އޮތީ ވާހަކައެއް ސަރުކާރުންނޭ ހުރަހަރާނީ. އެހެން ވިދާޅުވޭ ދެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އެއްޗެހިކަން ވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށްބޮޑަށް އެދެން މެންބަރުންގެ އަރިހުން ބިލުގެ މަސައްކަތުތަކުގައި ކުރިއަށް ގެންދެވުމުގައި ތި މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުން ދެއްވުމަށް އިނގޭތޯ. އެހީތެރިކަން ދެއްވުމަށް. ބިލުގެ މަސައްކަތުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ ގެންދަންޖެހޭ. ދެންމެއަކު އިއްޔެ ތޯތި މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ބިލަކީ މި ޒަމާނާ ބޭނުންތަކާ ބިލެއް. ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތުތަކެއް ހޯދައިދިނުމަށް ބާކީ ވެސް ބޭނުންވާ ބިލެއްކަމަށް ބައެއް މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކޮށްދެއްވި. ދެން އަޅުގަނޑު ވަރަށްބޮޑަށް އެދެން ހަމަ އެއް މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވިއިރު އަނެއް މެންބަރަކުގެ ވާހަކަފުޅުތައް އޮޅުވައިނުލައްވާ އެ މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި ގޮތަށް ތި ބޭފުޅުން ކޮޅުކޮށްލެއްވުމަށް ކޮޅުކޮށްލައްވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވުން. އަޅުގަނޑު އަބްދުﷲ ރިޔާޒަށް މިހާ ހިސާބުން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މި ބިލުގައި، އަޅުގަނޑު ފުރަގަސްކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މި ބިލުގައި އެބަހުއްޓޭ ވަރަށްބޮޑެތި ވާހަކަތަކެއް. ސަރުކާރުގެ ހިއްސާ އޮތް ޝެއަރ، މެޖޯރިޓީ ޝެއަރ ހޯލްޑަރުން ވިއްކާލުމުގެ ވާހަކަ އާއި އަދި އޭގެ އިތުރަށް އެޕެންކަން ކޮމްޕެނީ ބޭރުގައި މި ތަނބަސް ދޫކޮށްލުމުގެ ބަދަލު ސަރުކާރަށް ނަގާ ވާހަކަ އާއި މި ވާހަކަތަކާ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުން ނޫން މި ވިޔަފާރީގެ ތަރުޖަމާނަކަށް ފަރާތްތަކާ އެއީ މަޖިލީހަށް. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ އެއާއެއްކަން މަޖިލީހަށް. މިގެ އިންތިޚާބުގެ ގޮތުގައި ބޭނުން. އެމީހުންގެ ވިޔަފާރި ބޭނުންވާތީ މިއަދު ރާއްޖެ އަޅުގަނޑުމެން ކަނީ ދުވަހު ވެސް މި ހުރަހަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްކަލަކަން ވެސް އެއްކަލަކަން ވެސް ޒަރީޢާ ނުކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ގަބޫލުކުރައްވާ ގެޔެއްޗަށް ވެސް، މަޖިލީހުގެ މުޤައްރިރު، އަޅުގަނޑު ހުރިހާ އެއްގޮތަކަށް ވިޔަފާރި ހުރިހާކަމަކީ ނޫނީ އަސާސީ މި މަސައްކަތްގައި. މަޖީގެ ވިޔަފާރި ހުރިހާގޮތެއް އަޅުގަނޑު ނޫނީ. މަޖާބޭގެ ވިޔަފާރި ހުރިހާގޮތެއް އަޅުގަނޑު ނޫނީ. ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނަށް މިހިސާބަށްގެ ވިޔަފާރި ހުރިހާމަ އެނގިއްޖެ. ގެސްޓް ހަމަސް ވިޔަފާރިކާ މިހުރީ ވިޔަފާރި ހުރިހާމަ އެނގިއްޖެ. އެކަމަކު މިގައި ހަމަ މި ގެންނަ ބަދަލު ގުޅިފައިހުރި އޭގެ އަސަރު ފުރުޞަތު ބައެއް ޤާނޫނީ އިންގޭސްޓިރާއަކީ. އެހެންވީމާ، އެމީހުންގެ ބަސް ނުހަދާން މިއުޅޭ ކިޔާފާ އަޅުގަނޑު މި؛ އަޅުގަނޑު ދަކުވާލައި އެމީހުންގެ އެ ބަސް ހަދަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ބޭނުން ހަމަ ސުވާލުކޮށްލަން އެ ބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން އެ މަސްއޫލުވެ އެނގެން. ދެން ހަމަ

އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު އިތުރު ހުށަހަޅުއްވި ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައިވާ ބުނުން ދެން އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ކޮންމެވެސް ބޭރުކާ ތާއީދުކޮށްދެއްވައިފިއްޔާ. މި ބިލާ ތަރުތީބުގައި އިންޒާރު ކަރުނަވަރު އިތުރު ތަރުތީބުގައި އަދި އިތުރު އެންމެހައި ކުރިއަރުވައި ބައެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ކޮންސެޕްޓެއް ހުށަހަޅައިދިނުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑު ހަމަހަމަ ހަމަހަމަކުރުމުގެ ގޮތުގައި ފެށި ހަމަހަމަކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުގެ ހަމަހަމަކުރުމަކީ މި ހަމަހަމަކުރުމުގައި އޮތް ބިލާ ތަރުތީބުގައި އިންޒާރު ކަރުނަވަރު އިތުރު ތަރުތީބުގައި އިންޒާރުގެ ތާއީދު ބިލުން. އެ ބޭބޭފުޅުންގެ އެއްބަސްވުމުގެ ހަމަހަމަކުރުމާއި އޮތް ބިލު ބަލަން ސަޕޯޓްކޮށް އެ ކުރިއަރުވާން ތިބޭނެ. އެބިސްކަމުގައި ކުރިއަރުވާނެ ތާއީދު ކަނޑައަޅުއްވާ ބޭބޭފުޅުން ނަމަވެސް ހަމަހަމަ ހުށަހަޅުއްވުމުގައި ބިލާ ހުށަހަޅުއްވާ މުސްތަޤްބަލު ހަމަހަމަ ހުށަހަޅުއްވުމުގެ އެއް ބޭފުޅަކީ ސަމާލުކަމަށް ހުށަހަޅުއްވީ އޭގެ ބަދަލުގައި އިތުރު ދިއުމުގެ ރިޔާސަތުން ކުރިއަށް ގެނދަން ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުގެ އެދުމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތަޅުމު ވާހަކަފުޅުތައް އޮތްކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރުސަތު އަރުވާނަން. ތަޅުމު ވާހަކަފުޅުތައް. ޝަރުޢީ ނޮމް މި ބުރުން ދައްކަވާނީ ހަމަ ކުދިންގެ ބިރުކުރުވާ ވާހަކަތައް ދެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބުރުންނަށް ދަންނަވަން ބޭނުން މިއަދު ހުށަހެޅިފައި އޮތް ހަމަހަމަ ބޭފުޅަކަށް ވެސް އެ ކުދިންގެ މަސައްކަތްތަކާއި އަރުސުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ހަމަހަމަ އޮތް ހަމަހަމަކުރުމެވެ. އަނެއްކާވެސް ހަމަހަމަކުރުމަށް ގެނބައިފު އެބަ ވިދާޅުވާ މިހާ ހިސާބުން ކުދިންނަށް ލިބިދޭ ހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ބަލާއިރު ބިލުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރިއަށް ގެންދަވަން ކަމަށް. އެ ގެންދަން ބޭނުންވާ މަސްއޫލިއްޔަތު ލިބިދީފައިވާ ކަމަށް އެބަ ވިދާޅުވޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ އެއްބަސްވުމާ ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު މިދާން ޖެހޭ. އެހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ދެވޭ. ހިސާބު ބަލާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދާ ހިސާބުން މިއީ. އެހެންވީމާ، ހިސާބު ބަލާފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކުދިންގެ ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ބުނާ އުސޫލުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ލިބޭ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ބަދަލުކުރުމުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ނިންމައިގެން ކުރިއަށް ދެވޭނެކަމަށް ވާނަމަ ކުދިންގެ މަސައްކަތްތައް އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމާލެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުން 10 ވަނަ މާއްދާގައި މިބުނާ ރިޢާޔަތްކުރުމާ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ދަމަހައްޓާ. އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު ދިއުމުގެ ކުރިއަށް، ދެންމެއަށް ހަމަހަމަ ހަމަހަމަ ކުރުމަކީ ފުރުސަތު ދިއުމުގެ ކުރިއަށް އަޅުގަނޑު އެންމެ ފަހު ފުރުސަތަކަށް އިލާއަން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނަން.

<u>ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ސުވާލުކުރެއްވީ މުދައްރިސު. މިހާރު ސަރުކާރުތަކުން އިސްނަގާތީ. ކީއްވެތޯ އަޅުގަނޑުމެން މަޖީ އާއި މަޤާމުތައް ނުގެންނަން މި ނިންމަނީ؟ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަގުތެއްގައިނުވެސް ނުވިތޯ؟

ރިހާސަލުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުސާބަށް ލިބިފައިވާ މައުލޫމާތުތަކަށް ބަލާއިރުގައި އިސްތިޢުމާރީ ވެސްޓަރން ހަރަކާތްތެރި ފުރަތަމައިން މިވަނީ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި ކަމަށް މެންބަރުން އެބަ ވިދާޅުވޭ. އެހެންވީމާ، އެ މެންބަރު ވިދާޅުވި ގޮތަށް އެއްބަސްވެވޭ ކަމަށް ފާހަގަ އަޅުގަނޑުމެން މި ފެށީ އަހަރެއްން މެންބަރު ވިދާޅުވި ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނީ. ދެން އެގޮތަށް އެއްބަސްވުންވެ ކަމަށް ފާހަގަ އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމެއްގައި އެއްޗެއް ހުށަހަ މީގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިމިފައި ހުށަ ނިންމުމާ އެއްގޮތަށް އެ ލިޔުމެއްގައި އެއްޗެއް ހުށަހަ ފަހުން ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެ ގޮތެއް އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، ޚާއްޞަ ތަފްޞީލްކޮށް އެކަމަށް މައުލޫމާތުކޮށްލާނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައި ހުރި ހުށަހެޅުމަކީ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މިވަގުތު އަރާނަން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލާ ޢަބްދުﷲ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ފާހަގަ ނިންމާލީ؟ އިސްތިޢުމާރީ މެންބަރު ވިދާޅުވި މަސީން ބޭންޑު ރަށަކަށް ނިމުނުދުވަސް ވެސް ޤަވާޢިދުމެންނަށް ވަޒީރުންނާވެސް ސުވާލު ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ދިރާސާ އެހެން ވިދާޅުވެފައި ކުރިއްސުރެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްކުނު ފަހުން. ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުން ނިކަމެތި އެޕާރޓްމަންޓް އެ ދިރާސާ ތަރުތީބުކުރެވިއްޖެ މިގެންދާނަމަ ވަޒީރުންނާ ވިދާޅުވެފައި ކުރިއްސުރެ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކަށް ހުށަހަޅާ ގޮތެއް އެ މުއައްސަސާ ތަކަށް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ޤަވާޢިދުތައް މި ދަންނަވަނީ ސަރުކާރު އެންމެން އިސްލާހުތަކާ މަސީ އާއި މަޤާމުގެ ވަސީލަތް ބޭނުންވެއް. މަސައްކަތް ރަނގަޅުކަން އެއްބަސްވެވޭ ފަރާތްތަކުން ޤާނޫނީ އިންތިޚާބުތަކަށް މިވަގުތު ބަދަލުތައް ގެންނައިރު، ރިޕޯޓުތަކާ ބެހޭ މިވަގުތު ބަދަލުތައް ހިނގަމުން ގެންދާ ރިޕޯޓުތައް ހުރިހާ މިހެންގެ ތަފާސީލާ ނުލާ މިކަން ކުރިއަކަށް ގެނދިޔަކަށް ނުންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން އުސޫލުތަކެއްގެން ނުވާން ގެސްޓް ހަމަ އިންސިޓިއުޝަނާއި މިނިސްޓަރާއި އެކިވެރިކަމުގެއްނުވާނެ މަސީގެ ތަޖުރިބާއިން މަސް ދައްކަވަން އޮތް ފާހަގަކޮށް މިޒާނުގައި. އެހެންވީމާ، ވިދާޅުވާ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަވާ މަސީން މަސީގެ ބޭފުޅުންނަށް ވަޒީރުންނާ ނުކޮށް ކަމަށް ލިޔުމެއް ދެއްވާފައި އޮތް ލިޔުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދައްކަވާފައިވާނޭ. އެހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިސާލަކަށް ލިޔުމެއް ވެސް މައުލޫމާތެއް އެދުން އެނގޭ. ދުރު މަސައްކަތް ވިދާޅުވި

ކަނޑައެޅިގެން ވިދާޅުވީ މަޖީދު ދައްކަން އޮތީ ވާހަކަ ވެސް މަޖާޖެހިން ދައްކަންއޮތީ ވާހަކަ ވެސް ތިމަންނަމެންނަށް
އެނގޭނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިފައި އޮތް ގޮތުން މިހާހިސާބަށް މިތަނުގެ އެއްވެސް މެންބަރަކު ވިދާޅުވެފައެއް ނެތް މަޖީދަކު ހާޒިރުވުމުގެ ޖަދުވަލުގެ ފުރުން ކަމަށް. ރިޔާސަތުން މަދުގެ ފުރުން ކަމަށް. އެހެންނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެނގިފައެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެނގިފައެއް ނެތް ހަމަގައިމު ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު...

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަނިކުފާނު، މިތަނުގައި ދައްކާ ވާހަކަތަކާ އަޅުގަނޑުމެން މައިކު ނުޖެއްސާ ނުރަސްމީގޮތުން އެކަކު އަނެކަކަށް ކިޔައިދެ ވަރަކަށް ވެސް މައްޗަށްވުރެ އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރަން. ރަނގަޅަށް ރިޢާޔަތް އަޅުގަނޑު ކައިރީ އިނދެ ވިދާޅުވި ވާނެއް. އެހެނީ ކަމާ އަޅުވަފި. ވަރަށް ރަނގަޅަށް ވިދާޅުވި ތަނަވަސް ނިމުމެއް ވެސް ވަޒީރެއްގެ ނުވާ ކަމަކަށް މަޖީދު ބުނަމުން ގެންދަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އީވާއަށް ފުރުޞަތު އަރުވާލަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު އީވާއަށް...

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާން ރިޔާސަތުގައި ނޫން ބޭނުންފުޅުކުރައްވަނީ. ހަމަ މި އިޞްލާހު ހުށަހެޅުއްވީ ރިޢާޔަތް ވަރަކަށް ވެސް. އިޞްލާހު ރިޢާޔަތް ވަރަކަށް ވެސް ހުށަހެޅިފައި. އެކަމަކު އިޞްލާހުތަކަށް މެންބަރު ހަމަ ރަނގަޅަށް ވިދާޅުވި ތަނަވަސް ނިމުމެއް ވެސް ނުވޭ މަޖީދަށް އާދެވޭކަން. އެހެނީ ކަމާ ވެސް އެއްވާ. ރަނގަޅު ވިދާޅުވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެނާ ނުބުނަން. އަޅުގަނޑު ބެނީ ކޮމިޓީ ތެރޭގައި. މަނިކުފާނު ކައިރީ ނިއްޔާކަމުގައި މަނިކުފާނު ވެސް ރިޔާސަތު ވާހަކަ ދައްކަވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ރިޔާސަތު ނިންމުމުގެ ރިޢާއި ތައުލީމުދެވޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ނިންމާލަދެއްވާ.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަން:

އަޅުގަނޑުމެން އެކަކު އަނެއްކަކާ ހިއްސާކުރަނީ މައިކް ނިންމާލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

ނިންމާލަދެއްވީމާ. ނިންމާލަދެއްވީމާ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑު އެދުން މި ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ ފުރުސަތު އަރުވަމުން. އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާއިރުގައި ވެސް މި ބޭފުޅުން ހަމަ އަޑުއްސަވައިދީ ކަމަށް ވާނަމަ ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބަލައި ވަރަށް ބޮޑު ފަސޭހަތަކެއްވެދާނެކަން. އެހެންވީމާ، މިހާރުސަބަބުން އަޅުގަނޑު ފޮނުވަން އަހާނަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިވެހިރައްޔިތުން ވަނީ އެހެން ހުރިހާތަކެއްގެ. ދެ ހުރިހާތަކެއްގެ ދިވެހިރައްޔިތުން އެއް ހުރިހާތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް، އެއް ހުރިހާތަކުގެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތާއީދު ދިވެހިރައްޔިތުން. އަސްލަމް ތާއީދުކުރައްވާ ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނަން. އެކަމަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތެއް ނާރުވާނަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ! ވަރަކަ ސުވާލަކާ އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވާނަން. ދެން ކިޔުއްވި ވާހަކަތަކުގައި ބައިވެރިވެސް. އެހެންވީމާ، އެކަމަކުވެސް ބައިވެރިވެވޭނެ ކަމަށް ބެއްލެވޭނެހެއްޔޭ؟ ވާހަކަތަކުގައި ދުރަށް އަޅުގަނޑު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

ބަލާނަން އަޅުގަނޑު ވެސް ބައިވެރިވުމުގެ ކަމަށް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒުގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. މިހާރުސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިވެހިރައްޔިތުން ހުށަހަޅަން ހުށަހެޅުން. އެއީ ސާބިތު ހުށަހެޅުއްވައި ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުން، ފަޟީލު ހުށަހެޅުއްވައި ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޓީއަށް ވޯޓަށް އެހުމަށްވާ ބޭފުޅުންގެ ފާހަގަކުރުން ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ބަލައި މި ބޭފުޅުގެ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް

ބަލައި އެކަށީގެންވާވަރަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި ވުމާ އެކުގައި އިތުރު ފަރާތްތަކަށް ހާޒިރުކުރުމަކާ ނުލައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސް ބިލުގެ މަސައްކަތް ވީމާ ވެސް އަވަހަށް ނިންމާލުމަށް. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ޤާނޫނީ ބޭނުމަކު، އިޤްތިޞާދީ ބޭނުމަކު ތިއްބަވައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަން ބޭނުން ވާނަމަ. އިޤްތިޞާދީ ބޭނުމަކު މިއްބާވައި އަދި އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ ބޭނުމަކު އެބަޖެހޭ އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަން. 4 މިނެޓު. (ވަގުތު ހަމަވުމުގެ ޖަރަސް) އަޅުގަނޑުމެންނަށް 3 މިނެޓު ޤާނޫނީ ބޭނުމަކު މި ލިބިފައިވާއިރު ވަގުތު ކުރުކޮށްލާނަން. އެގޮތަށް ޤާނޫނީ ބޭނުމަކު އެބަޖެހޭ ރިޢާޔަތްކޮށްގެން އޮތުން. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އެހެންވީމާ، 3 މިނެޓު، 3 މިނެޓުން އަޅުގަނޑުވެސް އަދާކުރެވޭނެ ރިޔާސަތުން މިނެޓުތަކެއް ވަގުތު ކުރުކޮށްލާނަން ޤާނޫނީ އަޅުގަނޑު މިނެޓުން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ވަސީލަތް ކުޑަކަމާ ދިމާލުގައި ކަނޑައެޅިފައި އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދާ ދުވަސް ވަރުވެގެންދާތީ. (ވަގުތު ހަމަވުމުގެ ޖަރަސް) އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ކުރިއަށްދާން ވީ ބޭނުން އެދިވަޑައިގަތުން ޤާއިމުވާތީ އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ކުރިއަށްދާކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު، ކުރިއަށްދާން މިނެޓު އެހެން ކުރިން އަޅުގަނޑު ބޭނުންކުރީ ފުރުޞަތު އަރުވަނަން.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. ރިޔާސަތު އެ ކުރަށްވި ކުރިއަށްދާން ބަޔާން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތި ވެސް މިކަމުގައި ވަރަށް ރަނގަޅު ފުރަގަސް ގެއްލި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބެން މަޖުލީހުގެ އޮޅިގައި ޖުރިމާ މިނިސްޓަރ ވަރަށް ސަރުކާރު ވިޔަފާރިއާއި އެކުލަވާ ޤާނޫނު އަދި އެންމެ ކަރުދާސް ކޮމިޝަން ބޭރު ގެންނަ އެ ދައްކާފައި ހުރި ވާހަކައަށް. އެހެންވީމާ، އެއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަޅުގަނޑުކަމަށް ހަމަ އެއްވެސް ވަރަށް ނުވޭނެ އެ ހަމަޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށްދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު މި ގޮތަށް ދަނީ ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް ކުރަހަކުންވައި އަދި އާދެ އިތުރުން އަނބުރާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކުރިމަތިން ކުރިއަށް ގެނައުމާ އަދި އާއި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ޤާނޫނީ ބޭނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިޔާސަތުން ގޮވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، 3 މިނެޓު ދެވޭއިރު ވެސް ކުރިއަށްގެން ބެލެވޭނެ ސަބަބު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ ދެ ކުރިއަށްދާން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް 3 މިނެޓު ވީމާ މި ދަނީ. މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ބިލުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ. (ވަގުތު ހަމަވުމުގެ ޖަރަސް) ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަނަން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަނިކުރާން، ސާފުކޮށްދެއްވަން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ތި ވިދާޅުވަނީ އެންމެ ކޮރަޕްޝަން ކުރިޔަށްގެންދާއިރު އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ތަފާސް ތަފާސްގެ ތަފާސް ތި ބޭފުޅުން މި ބިލާތަކަށް ބޭނުންވާނެގޮތެއް. އެހެންވީމާ ތި ވިދާޅުވާނީ. މިހާރު ވޯޓަށް އެހީ ވޯޓަށް، ވޯޓު ނުލައްވާނަމަ ވެސް ބޭފުޅުންގެ ތަފާސަކަށް އެރުން ވޯޓަށް ދެރަ ވޯޓު ނުލައްވާނަމަ ދެން އެގޭ މާނައަކީ ތަފާސް ބޭނުންވާނުވަނީތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ބޫލުކުރަން.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑުގެ އާދޭސަކީ ހަމަ ފާޑުކިޔުމުން މިއަންނަނީ. އެހެންވީމާ، އާދި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ސާފުކޮށް މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ބިލު މިއަދަށް ހުށަހެޅުމުގައި ވެސް އަސްލަކަށްވެގެން އެބަދޭ ކޮރަޕްޝަން ކުރިޔަށް އަދި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މި ދައުރު ހިމާޔަތްގެ ދައުލަތުގައި ތަޅުގަނޑުފުރު އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ފާހަގަކޮށް ކަންކަމާ ގުޅިގެން އެ ހުށަހެޅުމުގެ ހުށަހެޅުމަށް ބޭނުންކުރެވިފައި އޮތް ފުރަތަމަ މި ބިލު މިއޮތީ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ވިސްނައިލަން ވެސް. އެއީ ވަރަށް ސާފުކޮށް މިއަންގައި ހަމަ ޖާބިތުގެއްވާމުން މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވި ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ، މިގައި ޢިލްމުހަރު ނޫޅޭ އަޅުގަނޑުއް ގޮތުވާއެއް ނުކުރާ މި ބިލުގައި އިޖުރާއަތު އަނބުރާ އެންމެ ކޮރަޕްޝަން ކުރިޔަށްގެންދާއިރު އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ދިޔާ ދިޔަ ގޮތަށް ސަބަބު. މިހި ވަރަށް ސާފުކޮށް މިހާ ޙަޤީ ދޭ ބިލުގެ ލިޔުން ބިލާ ގައި އެ ވާހަކަ ދެކިގެން ދެއްކި މިހާރުގައި. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުޑަ އެއްޗެއް އެދޭކޮށްލަން. އެއްކިބާވެވަޑައިގަންނަވާށް ރައްޔިތަކަށް މި ކުރި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ސަރުކާރުން ކުރަންވާ ކަންތައްތަކަށް، ކަނޑު ސަރުކާރު އޮތީ ކަމުގައި ވިދާޅު ހިނގާ ކަންތައްތަކާ އެއިރުއްގައި ބޭނުންފުޅުވާ ދަރުބާރު ދައުވާ ކުރިޔަށްގެނައުމަށް މި ކުރީ. ދާދިފަހުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިގެންދިޔަ އެންމެ ކޮރަޕްޝަނުގެ ފަރާތުން ކަންކަން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބަހައި އެ ބޭފުޅުން ނޫނުބަރާބަރު ވެސް ނުކުރެވި ދާއިރާގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔަ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ކޮރަޕްޝަން ކުރިޔަށް، އެބަހުރި

ޖެނެރަލް މިނިސްޓަރީ ސަރުކާރުން ހަމަޖައްސާ ވެސް ރައީސް ހާމަކުރައްވާ ސަރުކާރުން ފުރިހަމަކުރާ އަދި އޭގެ އިތުރުން އެކަށީގެންވާ ތަފާތު އެއްގޮތަކަށް ކަންތައްތައް ކުރިއަށްގެންދަން ބަލައި މަސައްކަތްކުރާ ކޮށްފައި، މަސައްކަތްކުރާ ސަރުކާރެއް ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދުވެސް ފުރިހަމަ މިދިޔައީ، އަޅުގަނޑު މި ކުރިމަތިލާ ސަރުކާރަކީ ހަމަޖެހޭ ވެސް. ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތަކީ އަޅުގަނޑު ޤަދަރުކުރާ ގޮތުގައި ފުރިހަމަ ދިރާސާކުރުން. މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ވެސް އެބަ ބުނޭ އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ ކަންތައް. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީއަށް އެއީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ދެން މިނިސްޓަރަށް ބޭނުންވާ ސަރުކާރުގެ ފާހަގަކުރެވޭ ވަގުތުގައި ބަދަލުތައް ފެނިގެން ހުރިހާ އެއްޗެއް ޖަވާބުދާރީވާން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަޔާނަކަށް ނުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މިހާ ދިރިއުޅުން. އެހެންވީމާ، މިދަންނަވާ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އެޖެންޑާ ޖަނަރަލް އެޕާޓީގެ އޮފީހަށް ބޭނުންވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިސްޓަރުގެ ޕަބްލިކް އިންވެސްޓްމަންޓް. އާދޭ. ދެން އިތު ފަހުން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިޔަފާރި އެބަ ފެނޭ އެހެން ފަރާތް ވެސް. އަދި ހަމަ އެކަހަލަ އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން އެންމެ ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް އެ އޮތީ ދައުލަތުގެ މިނިސްޓަރު އެހެން ވިޔަފާރި ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅޭ މިޖައްސަރަ ދައުލަތަށް އެއީ ކަން ބޮޑު ނުކުރާ ޕްރޮޖެކްޓް، ބޭނުމީ ޕްރޮޖެކްޓުތައް މިހާރުން، އެކަށައި ފަރާތްތަކުން ދައުލަތުން ވެސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ބޮޑެތި ބަޖެޓުގެ މިއަދުނޭ ރިޕޯޓުތަކުން ތަނުތަނުން ދައުލަތުގާ ބާރު އެޕްލިކޭޝަން. އަންނައިރުގައި މިތަނުގައި ހަމަޖެހިފައި އޮންނަ އެޕްލިކޭޝަނާއި އެންމެ ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ވިސްނުން ހުރި މިހާރު މިއޮތް ބޮޑުމަސް އެއްވެސް ކަނޑު ފުރިހަމަކުރައްވާ އެބަ އޮތް ބަޖެޓު އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި އޮފީހަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާ އޮފީހަކީ. އަޅުގަނޑު ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ މިއަދު މިހާ އިންޓަރވިއު ޖަވާބު ދަށަށް ހިސާބަށް ފައިސާ އަދާކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށްޓަކައި ނަގައިގެން ފަސޭހަކަމާ މިލާމު ފެނޭ އެކަމާ ބެހޭ ސަރުކާރުތަކުގެ ވިސްނުން ހުރި ކޮމީ، މަޖިލިސްގެ ކޮށްދޭކަމަށް އެދިގެން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މި ބަޔާނުގެ މަޢުލޫމާތަށް ބަލައި ދަންނަވާލާނަން. ދަންނަވަމުން މި ބަޔާނުގެ ވިލަބައިގެން ދަންނަވަން ފަރާތްތަކަށް ނުވާނެ އެ ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ކޮމިޓީން އޮތް އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު

ކުރިއަށް ގެންދަން އެބަ ޖެހޭ. ކޮމިޓީގެ މިވަގުތުގެ ތަރުތީބުގައި ބިލުގެ މަސައްކަތްތައް ވީހާ ވެސް ހުއްޓުމެއްނެތި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަލަނީ. އީވާއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން.

<u>ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މި ބިލު ތަޢާރުފުކުރެވުނީ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ތަފާތައް އެކުލެވޭތޯ؟ އެއީ އެ ދެ އޮފީހުގެ ކޮމިޝަނާއި އެކުލެވޭތޯ؟ އެއީ ކިޔަވާލާ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންވީ ޒާތުގެ މަސައްކަތާ ގުޅިގެން ދެން އިތުރަށް ވިސްނުމުގައި ފަރުމާކުރެވިފައި އޮތް ބިލާ ބޭނީ ކަމުގައި ވިއަސް ރާއްޖެ ވެސް ދެނެގ އެ ފަރަގުކުރެއްވިފައި އަންހެނުން ނުލުން އެދިބޭއް ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓުގައި އޮތް ފަރާ ޒާބިތަ އެސްޓޯގައި މި އޮތް ބިލު. ކަނޑައެޅިގެން ބަދަލުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އިޚްތިޞާޞްތަކާއި އެކަށީގެން ބާރުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ އަދި ހުރިހާ ޖަމާޢަތްތަކުން ކަނޑައަޅަނީ ހިންގާ ފަރާތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީފައި އޮތުމުން އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އާއި އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ތިއްބަވައިގެން ހަރުދަނާކުރާ ފަރާތް ވެސް ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅުމުގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅާފައި ވީއިރު ހިމެނީ ބިލު ފަރާތްކުރިކަމަށް ބަލާ ފަރާތްތަކަށް ދެއްވަ އޮތްގޮތް ޤާނޫނުގެ ސިޔާސަތު ހޯއްދަވާލާ ވާހަކަ ފުރިހަމަ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ސަރުކާރުގެ ޒިންމާތަކެއް ޖަވާބުދާރީކުރާ މީހުންނާ ބެހޭގޮތުން ސަރުކާރުން ފާސްކުރި ދުސްތޫރާއި ގުޅިގެން މީހުންނަށް ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުން ފާސްކުރި މަޝްރޫޢު ޤާނޫނުއަސާސީ މި ބަލަނީ ފާސްކުރެވޭނެ ގޮތަށް ޖަވާބުދާރީ ކަމާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅުމުގެ ބައިގައި މުހިންމު ޤާނޫނެއްގެ ބައިވެރިވުމަށް މި ރިސާލާތު ކަނޑައަޅައިދީފައި ހުރި ޤާނޫނަކީ ވެސް ހަމައެއާއި ފަރާތްތަކުން ކަނޑައެޅުމުގެ ދާއިރާ ފާސްކުރެވުނު ޖަވާބުދާރީ ނުކުރާ ކަމަކަށް ވާތީ. ވަކި 2007 ވަނަ އަހަރު ދުސްތޫރު ފާސްކުރެވުނީ ހަމަ ފުރިހަމަ ޤާނޫނެއް ކަމަށް ވިސްނާއިރު. ގޮތަކުން ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ފޮނުވީ ކަމެއް ނޫން އޭރު ކަނޑައެޅުނު އެއް ޤާނޫނަކުން ކަނޑައަޅާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ބަދަލުގައި ފާސްކުރަން ވިސްނަނީ. އެހެންވީމާ، މި ޤާނޫނުގައި އަދި ހަމައެކަނި ގޮތަކުން ވާހަކަ ދެއްކުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު މީހުންނަށް ބަލާފައި ގެންދިޔަ ކަމެއް. އެހެން ނޫނަސް، ދިފާޢީ ގޮތުން މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ވަކި ފަހުގެ ބަޔަކުން ކަނޑައެޅިގެން ފާސްކުރެވުނު ބައިގައި. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ނުކުތާތަކަށް. ދެން އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަކި ބޭފުޅުން އެދުން މި ވާހަކަފުޅުތައް އަޅުގަނޑު، ބިލުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދާއިރުގައި މި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެދެއްވުން. އަޅުގަނޑު އީވާއަށް އަނެއްކާ ވެސް ފުރުޞަތު އަރުވަމުން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަސިންކުރާން، ބިލުގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ލިޔެފައި ވެސް އެބައިން. އަދި ވަޒީރު ހަމަ މި ވިދާޅުވިހެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ވިޔަފާރި މުއާމަލާތްތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ދޭނީ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް ވެސް އޮޅުބެލުން ގެންނަގަން ވެސް. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ އެހެން ސުވާލެއް ދެކެމޭ. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ ސުވާލަކީ ބިލު ފަރުމާކުރުމުގައި އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ލަފާތައް ލިބިފައިވޭތޯ. އެ ބޯޑުތަކުގެ ކޮމެންޓްސް އާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ލަފާ ބަލައިދެއްވުން އެދެން މިއަދު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަސްލަމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މީގެ ކުރީގައި އެމް.އެމް.އާރު.ސީން ވެސް ރަނގަޅަށް ދުށާރާ ވާހަކަ. އެކަމަކު 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީގައި އިނގޭތޯ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީން ރަނގަޅަށް ދުށާރީކުރާ އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ހަމަ ނުދީނުން ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް އިނގޭކަށް ނުއެނގެ ނޫން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި ބިލު އެއް ގޮތަކުން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީއަކީ ސަރުކާރުގެ 100% ހިއްސާ އޮންނަ ކުންފުންޏެއް. މިހާރު މިއަދު ގޮތުން ޕްރައިވެޓް ކުންފުނިތަކަށް ވެސް ހަމަ އެގޮތަށް ސަރުކާރުން ގެންނަ ކުޑަކަ ގަވާއިދުތަކާއި ބެލުމުގެ ބާރު ނުދެއް މިވަނީ. އެހެންވީމާ، އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މިފަދަ ބެލުމެއް އަންނަނީ ކިހިނެއްކަން މިކަމާ ޕްރައިވެޓްސެކްޓަރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުވާން އޮތީ. އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް ވެސް މި ބިލު މިހާރު ފަރުމާކުރެވިފައި އެއް ގޮތް ރަނގަޅު ކަމަށް ބެލެވިދާނެ އެއްވެސް ގޮތެއް މިސާލަކަށް، މި ބިލަށް ވޯޓް ދިޔައި އަދިވެސް ވާދީ ނުކުރެވޭނެ އިސްލާހެއް ނޫން. ވޯޓު ދިޔައިން މި ބިލު ޓްރާންސްޕެރެންސީއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ދެއްކެވިކަމުގައި ހާމަކޮށް ސާފުކުރުން އޮތީ. އެހެންމެ ދައްކަން ސަރުކާރުގެ ވަޒީރަކު މިނިސްޓަރަކު މިހިސާބުން ޕްރައިވެޓައިޒްކޮށްލަނީ ކޮމިޝަނާއި ސިޔާސަތު އިނގޭތޯ ތަޤުރީރު ނޫން. ލިބިވަޑައިގަތީ މައުލޫމާތެއް ނުވަތަ ދެއްވާފައިވާ އިސްލާހެއް ފަދައިން. ދެން ހީވޭ ވެސް ލިޔުނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފެންނަން އޮތީއްޔާ ނޫން. މިސާލަކަށް، މިނިސްޓަރަށް މި ބިލު ފަރުމާކުރުމުގައި އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ލިބުނު ދައްކަވާގޮތަކަށް ހިނގި އޮތް ބޭ މިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން އޮތީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މިއަދު މި ބިލު އެޕްރޫވްކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، މުހިއްމު ކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި ބިލު ޑްރާފްޓްކުރުން

ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ވަކިން ހާއްސަކޮށް އަދި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ނުގެންނެވި ކަމުގައި ވިޔަސް އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މި ބިލާ ދޭތެރޭގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް އަނގަބަހުން ކިޔައި ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވައިލަން ބޭނުން ކޮމިޓީން ވަކި ގޮތްތަކެއް މިހާރު ވަނީ ނިމިފަ. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތްތަކާ އެއްގޮތަށް ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް އެބަ ފުރުސަތު ދެއްވަން އެބަ ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ. ކޮމިޓީ ހިންގަންވާނީ ކޮމިޓީން ނިންމާ ގޮތްތަކެއްގެ މަތިން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް އެއްބާރުލުންދެއްވައި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ވަގުތު ދެއްވުން އެދީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެއްކަމުގައި ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު އަބްދުﷲ ރިޔާސަތަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން.

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހައިރާންވެފައި މިހިރީ އިނގޭތޯ މުޤައްރިރު އަދި ސަރުކާރުން ނިސްބަތްވާ އެމް.ޕީން ކޮއްވެގެންތޯއޭ މިހާ ޖެހިލުން މިވަނީ މި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލާއި އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މިކަމާ ދޭތެރޭގައި މި ބިލާ ދޭތެރޭގައި ދެން ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅީ. ކޮބައިތޯއޭ އޭގެ ހުރިސަބަބަކީ؟ ކޮބައިތޯއޭ އޭގެ ސަބަބަކީ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ނުނިންމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އެނގެން. މިއީ އިންޑިޕެންޑެންޓް މުސްތަޤިއްލު ވާހަކަ މި ކިޔަނީ. ދައުލަތުން ފައިސާ ހަރަދުކުރާތަން ވަޒީފާތަކެއް މަސައްކަތްތަކާ ކުރަން ބަލާފައިވާ މިހި ބޭއްލެވޭ އިންޑިޕެންޑެންސް ކޮމިޝަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބަޔާން އެ ފުރުސަތު ނުލިބޭނީ ކިއްވެގެންތޯއޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތްތެރިވެގެން މިކަން ކުރަން ޖެހޭ. ކިއްވެގެންތޯއޭ އެ ބިލާ ދެކޮޅަށް މި އޮފީހެއް. ކޮބައިތޯ މިހާރު މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް މާބޮޑަށް ޝައްކުވާން ފަހަރެއް އެކަން ދެކޮޅުހައްދަވައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ގޮތުން ނިމިވަ މިހާރު އަޅުގަނޑަކަށް ހިފެހެއްޓޭ ބިލްއެއް ބާލައިގަތް އެ ބޭފުޅުންގެ އެއްވެސް އިންޓަރެސްޓިންގް ނުކޮށް ފަރާތްތަކުގެ އަދިސްވެ ކުރި އެއްސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި މިހާރު ތެރޭއްކޮށް މި ކޮށްފި. މިހާރު މިގައި ވިއްސަ ގޮތަކަށް މި ކަންކަން ނިންމުން ދެކުނު އިނގޭތޯ ބަލައިގަންނަން. އަޅުގަނޑު ބޭނުން ހަމަ އަޅުގަނޑު ނިކަން މިކަން. އޮބަމަކު އަޅުގަނޑު ކިބައިން އަޅުގަނޑު ނިންމިޔަސް މި ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތީ މި ފަދަ ހަދާގޮތެއް ބުނާއޮތްކަމުގައި ހަމަޔަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިޔާސީ ފަރާތްތައް ގޮސް މި ބޭނުމަކުން އެ

ބޭފުޅުންގެ އޮޕީނިއަންއެއް އެވަނީ ކޯލިޝަން ޕީޕީއެމްއާ ސަރުކާރުގެ ނިސްބަތްވާ މަޖިލީސް މެންބަރުން ތިޔާ ބޭރަށް ދި ޖެހިފުންވަޑައިގަންނަވަނީ؟ އެ ޖަވާބު ދެއްވުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ވަރަށް ބޭނުންވޭ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެއްފަހަރު ދަންނަވާލަން ކޮމިޓީ ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީގެ އަށްވަރުބައްދަލުން ނިމޭ ގޮތުގެ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ބާރުއަޅާ ގޮތަށް ގޮތްތަކެއް މި ކޮމިޓީއިން ނިޔަނަށް. ނިމުނީ ހިންގާނަން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީން ނިންމާ ގޮތްތަކުގެ މަތިން އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދާނީ. ފަށާނަން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޒާހިރު ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވެސް އެ ވާހަކަފުޅުގައި ދައްކަވާފަސް. އެކަމަކު ހަމަ ފުރަތަމަ ދުވަހު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް އެ ބިލު ހުށަހެޅުއްވީ ވެސް. އޭ.ސީ.ސީ އާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ނަން އެ ރިޕޯޓުގައި ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދުވަހު ވެސް ހަމަ އެމަނިކުފާނު ވެސް އޭގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެ ދުވަހު ނުކުރީ؟ ދެން ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަ އީވާ ޢަބްދުﷲ ވެސް ވާހަކަދައްކަވަމުން ބަޔާން ކަމަކީ ނިސްބަތްވާ އުޅުމަށް ބަދަލުކުރާކަން ނުޖެހޭނެއޭ. ދެން އެކަކު ވާހަކަފުޅަކީ ދެއްކީ. ދެން ފުރުސަތު އަދި ރިޕޯޓުގެ ޝާމިލް ނު ކުރިއަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަން ބޭނުންވަނީ ވަކި ގޮތަކަށް ހުރިހާ ފާސްކުރިމަ ދެން އެބޭފުޅުން އަދަބުދިނުމަށް އެކަން ނިމިނު ދާނެއޭ.

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އަޅުގަނޑު އީވާއަށް ފުރުސަތު އަރުވާނަން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދޭ މަސައްކަތެއް ނެތް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވިހެން ހިންގާ ފުރަތަމަ ނިންމީ ކޮންމެ ކަމެއް ކުރިން ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ފަރާތުން ނިންމީ ކަން.

އަދި ވިދާޅުވީ ރިޔާސް އުޅޭތީ ވަނަ ބަދަލުކުރުން ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ވަކިން ބަދަލުކުރުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަކިކޮށްލާފައި އުސޫލު ކަމަށް ވަކިގޮތަކަށް ހުށަހެޅުމަކީ ހިންގާ ފުރަތަމަ ޖަލްސާގައި ވާހަކަ ނަގާފައި ކަން ހިންގާ ކަމަށް ނިންމިއިން.

އެހެން ކަމުދާ. އެހެން ކަމުދަނީ ނޫނެކޭ. މަޖީ އާދި މަޝްވަރާ ގެންދެވޭތޯ. އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުން

ދެންނެވިން ސުވާލެއް. އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ތަފާތަ އެކުއްޔާ މި ބިލު ފަރާތްތަކުގެން މަޝްވަރާ ހޯދާފައި ވޭތޯ؟ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން ޖަވާބެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކޮށްފައި ކުރިއަށްދާ ގޮތް މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ހާޒިރުގައި މި ކުރިއަށްދަނީ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށްދާ ގޮތާ ދެކޮޅަކައި އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ހާމަކަން ބޭކާރު މި ކުރިއަށްދަނީ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މިހާރު ދަތުރު މިދާ ގޮތާއި ކުރިއަށް ގެންދެވުނީ އޭގެ ހިސާބު ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. މި ސުވާލުގެ ޖަވާބު ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އަބްދުﷲ ރިޔާސް.

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާސް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަޔާޒު އެ ވާހަކަ ހުށަހެޅުއްވިމަ އަޅުގަނޑުގެ ނަން ވިދާޅުވެފައި އެ ވާހަކަ ވިދާޅުވުމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު އެއަށް ޖަވާބެއް ދީން ބޭނުންވީ. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ ޝުރޫޢުގަ މިނިސްޓަރު ދެއްކުމަ ވާހަކަފުޅުގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ވިސްނުންތެރިކަން ހުރި ގޮތުން ބަޔާން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކޮންމެހެން އެ ބިލުގެން މިބައިގަ ގެންނަ ވާހަކައެއް ވެސް ނުބުނަން. ހަމަ އެ ބިލުތަކުން ފައިދާވާ ވާހަކައިގެ ކުރީގައި އެއީ ކޮބައިކަން ވެސް އިތުރު މިހެން ނުގެނެސް ވާހަކަ އެ ފައިދާކުރީ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން މިހެން ގެންނާކަށް ނޫން. އެ ބިލުތަކުގެ އޮފީހަށް ލިބުމުން ހަމައެކަނިބޭފުޅާ. އެއީ މި ވާހަކައާ ހިސާބު. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މިހާ ހިސާބުން ކުރިއަށްދަނީ. ބިލުގެ މަސައްކަތްކޮށްލައި ރިޔާސަތުން ފަށާފައިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޖަހައިގެ އުސޫލުގެ ބޮޑުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ ހުށަހެޅޭ ބިލުގެ މާއްދާއިން މާއްދާއިން. ޤާނޫނު ބިލެއް ކަމަށް ވާނަމަ، މިބިލު ބިލެއް ކަމަށް ވާނަމަ ޕްރޮޕޯސަލް ޕްރޮޕޯސަލް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލަކީ މާބޮޑު ބިލަކަށް ނުވާތީ މާއްދާއިން މާއްދާއިން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ. ފުރަތަމަ މާއްދާ އިއްވާލައްވާން އެދެން ކޮމިޓީއަށް.

އިދާރީމުޒަފުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. ފަތުރުވެރިކަމާ ބެހޭ ކަންކަމަށް ރަށްރަށާއި، ބިންބިމާއި، ފަޅު ކުއްޔަށް ދިނުން. 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ފަތުރުވެރިކަމާ ބެހޭ ކަންކަމަށް ރަށް ނުވަތަ ބިން ނުވަތަ ފަޅު ކުއްޔަށް ދޫކުރާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެގޮތުންކޮޅެއް ގޮތަކަށެވެ. 1- ޓޫރިޒަމް ބޯޑު މިނިސްޓްރީން ޢާއްމުކޮށް އިޢުލާނުކޮށްގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން އެކަށީގެންވާ ބީލަމެއް ހުށަހަޅާ މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ދޫކުރުން، ނުވަތަ ޢާއްމުކޮށް އިޢުލާނު ނުކޮށް ރަށެއްގައި ނުވަތަ ބިމުގައި ނުވަތަ ފަޅުގައި ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މަޝްރޫޢުގެ ތަފްސީލާއި އެ ރަށަކަށް ނުވަތަ ބިމަކަށް ނުވަތަ ފަޅަކަށް އެދި ޓޫރިޒަމް ބޯޑު މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހެޅުމުން މި ގާނޫނާއި މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން އެ ރަށެއް ނުވަތަ ބިމެއް ނުވަތަ ފަޅެއް ކުއްޔަށް ދިނުން. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދެވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ރަށެއް ނުވަތަ ބިމެއް ނުވަތަ ފަޅެއް ކުއްޔަށް ދޫކުރާނީ އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވާނަމަށެވެ. 1- އެ ރަށް ނުވަތަ ބިން ނުވަތަ ފަޅާ އެކަށައަޅައި ހިންގަން ހުށަހަޅާ މަޝްރޫޢު ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތުން އެކަށީގެންވާ ކަމަށްވުން، އަދި 2- ރަށަށް ނުވަތަ ބިމަށް ނުވަތަ ފަޅަށް ޓޫރިޒަމް ބޯޑު މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާފައިވާ އާއްމުކުރާ އެއްޗެހީގެ ފީ އެދި އެއްފަހަރާ ދައްކާފައިވުން، އަދި 3- ރަށަށް ނުވަތަ ބިމަށް ނުވަތަ ފަޅަށް އެދޭ ފަރާތަކީ އެ ކަމެއްގައި ހިންގަން ހުށަހަޅާފައިވާ މަޝްރޫޢު ހިންގުމަށް މާލީ ގޮތުން ފަސޭހަ ގޮތެއް ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށްވުން. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ޝަރުޠުތަކުގެ އިތުރުން ޓޫރިޒަމް ބޯޑު މިނިސްޓްރީން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައި އިތުރު ޝަރުޠު ކަނޑައަޅާފައިވާ މި މާއްދާގެ (ނ) ހުށަހެޅުން ނާޖާއިޒެވެ. (ރ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ރަށެއް، ނުވަތަ ބިމެއް، ނުވަތަ ފަޅެއް ކުއްޔަށް ދިނުމުގައި ޓޫރިޒަމް ބޯޑު މިނިސްޓްރީން އަމަލުކުރަންވާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. 1- އެއިން ރަށަކަށް، ނުވަތަ ބިމަކަށް، ނުވަތަ ފަޅަކަށް އެދި ހުށަހެޅުންތައް ހަމަހަމަކޮށް ބަލައިގެން ފައިނޭންޝަލް މާލިއްޔަތު ވަޒަންކުރާނެ ގޮތުގެ މިންގަނޑެއް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ޤަވާޢިދުގައި ކަނޑައެޅިފައި ހުރުން އަދި އެ މިންގަނޑާއި އެއްގޮތަށް ވަޒަންކުރުން. 2- ރަށެއް، ނުވަތަ ބިމެއް، ނުވަތަ ފަޅެއް ކުއްޔަށް ދޫކުރުމުގެ ބީލަމުގެ ނަތީޖާ އާއްމުކުރުން. 3- ރަށެއް ނުވަތަ ބިމެއް ނުވަތަ ފަޅެއް ދޫކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު ވަގުތުން ޢާއްމުކޮށް އިޢުލާނުކުރުން.

(ބ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ރަށް، ނުވަތަ ފަޅު، ނުވަތަ ބިން ދޫކުރުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ޤަވާޢިދު ގާނޫނު ނަންބަރު 99/2، (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ބޯޑު ގާނޫނު) އަށް 8 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޓޫރިޒަމް ބޯޑު މިނިސްޓްރީން އެކުލަވައިލައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. (ޅ)- މި މާއްދާގެ ދަށުން ފަތުރުވެރިކަމާ ބެހޭ ކަންކަމަށް ކުއްޔަށް ދީފައިވާ ރަށްރަށާއި ބިންބިމާއި ފަޅުތަކުގެ އަދަދާއި އެ ތަންތަނާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ހިފެހެއްޓުން

ލިސްޓެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގެ މަޝްވަރާއާ އެކު ޝަރީޢަތާ ބެހޭ މިނިސްޓްރީން އެކުލަވާލައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ލިސްޓަށް އުނިއިތުރު ގެންނަން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހުއްދައާއިއެކު އެ ލިސްޓަށް އުނިއިތުރު ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޝަރީޢަތާ ބެހޭ މިނިސްޓްރީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. (ށ)- ގާނޫނު ނަންބަރު 2/99، (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތާ ބެހޭ ގާނޫނު) އަށް 8 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ސަރުކާރު ބައިވެރިވެގެން އިންވެސްޓްކުރުމަށް ބަލައި ކުއްޔަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްރަށާއި، ބިންބިމާއި، ފަޅުފަޅާއި ޓޫރިސްޓް ރިޒޯޓްތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް ބަލައި ސަރުކާރު ހިންގުމަށް ހުއްދަދީފައިވާ ޖޮއިންޓް ވެންޗަރ ކޮންޓްރެކްޓުތަކާއި ހިމެނޭ ސަރުކާރާއި ހިއްސާ، މިނިސްޓްރީ އޮތް ފިނޭންސް އެއްބަރާބަރުން ކަނޑައެޅި ބަލަހައްޓާ އުސޫލުގެ ދަށުން، އެ ޖޮއިންޓް ވެންޗަރ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ހިމެނޭ އަނެއް ހިއްސާދާރަކަށް ނުވަތަ ހިއްސާދާރުންނަށް ވިއްކައިލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ސަރުކާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ. (ނ)- އެހެން ގާނޫނުތަކުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވިނަމަވެސް، ގޮތުގެމަތިން ބޯޑު ކަންކަމުން ހަމަ، ނުވަތަ ބިން، ފަޅު ކުއްޔަށް ދިނުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ މި ގާނޫނަށެވެ.

(ވަގުތު ބޭނުންކުރެވުނު)

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ އަބްދުﷲ ރިޔާޒަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

<u>މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒު ފާހަގަކޮށްލެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ބިނާކަން، ބިނެއް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްތިސްނާކުރެވޭނެ ހުރިހާގޮތަކަށް. ރަށެއް، ނުވަތަ ބިމެއް، ފަޅެއް ދޫކުރުމަށްފަހު އެކަމާ ބެހޭ ތަފްސީލް މަޢުލޫމާތު ޢާންމުން އެނގޭނެ ގޮތަށް ކަރުދާސެއްގައި ރަސްމީގޮތުން އެޖެންޑާ ގެޒެޓުގައި ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. (ވަގުތު ބޭނުންކުރެވުނު) (ނ) ގެ ބިނާވަނަ ބަރަން. ރަށެއް، ނުވަތަ ބިމެއް، ފަޅެއް ދޫކުރުމަށްފަހު އެކަމާ ބެހޭ ތަފްސީލް މަޢުލޫމާތު ޢާންމުން އެނގޭނެ ގޮތަށް ކަރުދާސެއްގައި ރަސްމީގޮތުން އެޖެންޑާ ގެޒެޓުގައި ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. ހިއްސާކުރުން.

(ވަގުތު ބޭނުންކުރެވުނު)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިތުރު ބޭފުޅެއްގެ ކޮމެންޓެއް އޮތްތޯ އަޅުގަނޑު ބަލާލަން ބޭނުންވޭ. އަސްލަމް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު އެއްކޮށް އުނިކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޢާއްމުކޮށް އިޢުލާން ނުކުރެވޭ ގޮތަށް. އެއީ ބިޑުކުރެއްވުމެއްގެ. އެހެންނަމަވެސް، ޕްރޮޕޯސަލް ހުށަހަޅަން ވެސް ޢާއްމުކޮށް އިޢުލާންކުރި އެންމެންނަށް އެކަން މިވެނި ރަށަކަށް ޕްރޮޕޯސަލް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅުން، މިވެނި ރަށެއް ރިޒޯޓެއް ގޮތުގައި ތަރައްޤީކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެއީ އަޑުން ނަމަވެސް، ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުން ކަމުގައި ވިޔަސް ޓެންޑަރުވެސް އެއްގޮތަކަށް ޤާނޫނުގައިވާ އެންމެންނަށް އިނގޭނެ އެބަ ޖެހޭ. އެހެން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި އިނގޭނެ ނުވަތަ ޖަހާލާފައި ހަމައެކަނި މިވެނި ރަށެއް ރިސޯޓް އޮތްކަން އެނގިގެން އަދި ފަރާތެއް ހުށަހަޅައިގެން އެކަން ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިވެސް ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންގެ ގެއްލިގެންދާނެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ޓްރާންސްޕަރަންޓް ގޮތަކަށް ޗާންސް ލިބިދޭންޖެހޭގޮތަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންކަމުން، 5 ވަނަ މާއްދާގެ 2 އެއްކޮށް އުނިކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އޭގެ އިތުރުން މި މާއްދާ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ފަދަ ފަރާތްތަކުގެ އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންކަމުން މި މާއްދާގެ، 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ވަކިން ޤާއިމުކުރުމަށް ބަލައިގަތުމުގެ ޓްރާންސްޕަރަންޓް ކޮންމެ ކަމެއް ގޮތުގައި ދެކޭ ގޮތަށް ހިފާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ، ހަމަހަމަ ދިރިއުޅުމުގެ އެންމެ ޓްރާންސްޕަރަންޓް ކޮންމެ ޕްރޮސެސްއިން ބޭނުންކުރެވޭ ވަކިން ހޯދަން ދިރިއުޅެން ބެލުމުގެ ކޮށްފިނަމަ ހަމަހަމަކަމާއި ފުރިހަމަކަމާއެކު ދާއިރާގައި ހިއްސާކުރެވިގެން ހަމަހަމަކަމާ ބަދަލަން ބޭނުންވޭ. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަމަކީ ޖުމުލަތަކުގެ ތަރުޖަމާ ކުރިއަށް ދަތިކަމާ ވަކިން ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ގޮތުގައި ވިޔަފާރީގެ ރިޔާސީ ގޮތުގައި ވާ ކަންކަން ޖެހިލުމުގެ ގޮތުން ބަދަލުގެ ތަރުޖަމާ މި ދައުރުގެ ހުރިހާ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް، ބަދަލުތަކުގެ އެންމެހައި މުޅިދައުލަތުގެ ބަދަލުގެ ތަރުޖަމާކުރާ ގޮތުގެ އެކުލެވިގެންވާ ކަންކަން ހިންގުމަށް. އެހެންވީމާ، ޖުމްލަތައް ތިރީގައި ވާ ގޮތުގެ ބަދަލުތަކުގެ ހިއްސާކުރެވިގެން ހަރުދަނާ ހިންގުމުގައި ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތައް ފާހަގަކޮށްލަން. މިހާރު މި ސަރުކާރުގެ ނަމުގައި ހުރި ރިޔާސަތުން ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގެ ބަދަލުތައް މި ކަންތައްތަކުގެ ބަދަލު ދިއުމެވެ. އެއީ ސަރުކާރުގެ ރިޔާސީ ހަމައެކަނި ހިންގުމުގެ ޖުމުލަ ގެންގުޅުން ހުރި ކުންފުނިތަކާއި މެދު ކޮންމެ ދައުރެއްގައި ވިޔަފާރި ވިޔަވަރުގައި ސަރުކާރުގެ ރިޔާސަތު ވަކިން. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރު ވިޔަފާރިކުރި ރިޔާސަތު ކުންފުނިތަކުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ސަރުކާރުތަކުގައި ޙަޤީޤަތުގައި ވިޔަ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރު ވިޔަފާރިކުރާ ބައިވެރިވެވޭ އެކު ސަރުކާރުގެ އެ ރިޔާސަ ދައުލަތުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ކުންފުނިތައް ގެންގުޅޭ ކަންކަމުގެ ތަރުޖަމާކުރުމަށް

ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީގެ ނިންމުމުގެ ތެރެއިންނާ. ޤަރިޖަމާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އަންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތައް ނޫންކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންކަމުން، މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ވެސް މިފަދަ ނިންމުމުގައި މިހާރު މިކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު ބޭނުންވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ބޭފުޅުންގެ ޚިޔާލާއި މަޝްވަރާ މިކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ބޭނުންވަނީ، އެ ގޮތަށް ވެސް ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އީވާއަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަސާސީގޮތުގެ ވާހަކަފުޅުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވޭ، ހަމަޖެ، މިން ހުށަހެޅުމާ ހިފެހެއްޓުން. އެ މިން ހުށަހެޅުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

(ވޯޓުގެ ކަންތައް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަސާސީގޮތުގެ ދެ ހުށަހެޅުމާއި ތާއީދުކުރައްވާފައި މިވަނީ އީވާ ޢަބްދުﷲ. އެއީ ދެވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް. ދެން އޭގެ އިތުރުން އޭ.ސީ.ސީ އާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސާ ބައްދަލުކުރުން. ދެން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ތި ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ ބައްދަލުކުރައްވަން އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހޯދަން ދެއްތޯ. އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެއަކު ހަމަ މިދެ ކުޑައިރުކޮޅެއް ވަކިގޮތަކަށް މިވަނީ ނިންމާފަ. މި ބައްދަލުވުން ބޭނުންފުޅުވާކަމަށް ވާނަމަ އެއަށް ވެސް ވަގުތު ނުލިބޭނެ ވާހަކައާއި ނޫން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ. އެހެންނަމަވެސް ވަކިގޮތަކަށް ނިންމާފައި އޮއްވާ އަނެއްކާ، އާދެ! އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި؛ ފަޒާދަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފަޒާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން. ދެން ބަޖެޓުގައި މި 5 ވަނަ މާއްދާގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި ޢާއްމުކޮށް އިޢުލާން ނުކުރެވި ނަމަވެސް، މިގޮތަށް އިނީވަ ކަންކަންގެ މިދެ ކަނޑައެޅިގެން މިއަންނަނީ. އެކަމަކު މި މާއްދާ އެއްކޮށް ކިޔާލާއިރު

(ނ) ގައި 2ގެ އެބައިނދޭ ކޮށްދޭ ރަށްރަށުގައި ވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ޚިލާފު ކަމެއް އިމްޕޯޓްކުރެވެންޏާ ވާހަކަ. އަދި

(ށ)ގައި އެބައިގޮތް އެ އަހަރަކު ދުވަހަކުންޏާ، ދުވަހަކު ރަސްމީކޮށް ފަތުރުވެރިން ބަނދަރުގެ ޖަޒީރާ ވެސް ޓާރިސްޓުން

އިމްޕޯޓްކުރެވެންޏާ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، އަސްލު މި އެ (ނ)ގެ 2 އާއި މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި

އެވަގުތުން ޓާރިސްޓުން އެބަ އިމްޕޯޓްކުރެވޭ. އެ ގަނޑުތަކުން ނަމަވެސް އިމްޕޯޓްކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި އަދި

ހުށަހަޅަން މި 5ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި ޓާރިސްޓުން އިމްޕޯޓްކުރެވިދާނެ، މިބޮޑުތަކު ހަމަ އުނިކޮށްފައި

އެބަހުރި ބަދަލުގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1ގައި އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، އެގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރަން އަޅުގަނޑު

ހުށަހަޅަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އަސްލަމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މި ބޮޑުބޮ ހުށަހަޅުއްވި އިނގޭތޯ. ކުރީގައި ނަމަވެސް ޔާމީ މުލި ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާ ހުށަހަޅަން

އެހެން ވަރުބޮޑު ނުލައިއްޖެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ކުޑަކުޑަ އިނގޭތޯ މުޅި މިއޮތް ބޮޑު ބިލުގެ ވަރަށް

ކުޑަކުޑަ ކަމެއްގައި ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ގައުމީމަސްލަހަތެއް ހުރިން. އެހެންނަމަވެސް، އަދި އެ ބަސް ކުޑަ ގެންނަކަމަށް ވާނަމަ

ކުޑަ ފިކުރުގައި ނަމަވެސް ގައުމީމަސްލަހަތު ހިތްވަރުދީ މި ދެ މުޅިއެއްކަށި ގެންދާން ބޮޑެއް ހަމަޖެހިލާނެތޯ އަދިވެސް

ދަންނަވާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ދެންމެ ފަޒާދު އެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 މި މާއްދާގެ (ހ)

ގައި އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، އެގޮތަށް ބަދަލުކުރުން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އަޅުގަނޑު ޝާހިރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޝާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލުގެ 1 ވަނަ މާއްދާ އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރުމުންދިޔަ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟު އާއި ޢަލީ ވަޙީދު އާ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހުތަކާ އެކު މި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މިއޮތީ މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި 3 ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހެޅިފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިވަނީ. 4 ހުށަހެޅުމެއް ދެއްތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ، އެންމެ ފުރަތަމަ ހުށަހެޅި ތާއީދު ލިބުން ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހާނީ. އެއީ އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައި މިއޮތީ އަސްލުގައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ، އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު މިހާރިސާބުން ވޯޓަށް އަހާނީ. އެއީ 2 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުމަށް ވޯޓަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރިސާބުން އަހާނީ. އަސްލުގައި ހުށަހަޅުއްވައި ދީ ޢަބްދުﷲ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ތާއީދުކުރެއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ، 2 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަތްމަތިކޮށް މަތިކޮށް ހިއްޕަވައިދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ، އެގޮތަށް ފާސްނުވާ ކަމުގައި، އެ ހުށަހެޅުން ފާސްނުވާކަމުގައި ދަންނަވަން. ދެވަނައަށް ވޯޓު މިއޮތީ އަސްލުގެ ހުށަހެޅުއްވުމާއި ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރެއްވުމާއި މިވަނީ ޢަބްދުﷲ ހަމަ. އެއީ ހާސިމީ އާއި މިނިސްޓަރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ މި ދެ މުއައްސަސާގެ ބޯޑުތަކުން ހޯދައިދިނުމަށް ވުޒާރާގައި، މިދެންނެވި ދައުލަތް ދިރުން ފަންޑުގައި މި ބިލުގެ 1 ވަނަ މާއްދާ، އެއީ ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު ހިފުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ހުޅުވާލީ. މިދެންނެވި އެ ގާނޫނުގެ ފަރާތުން ސާފުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ސާފުކުރަން ދަންނަވާލާފަމަ ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުމެވެ. އެގޮތަށް ތާއީދުކުރެއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ހުޅުވާލަން. ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރުން އަތްމަތިކޮށް ހުޅުވާލީ. އަސްލުގައި ހުށަހެޅުން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހުށަހެޅުމުގެ ބައިވަރު ނަންބަރުތަކެއް އޮވެއްޖެ އަޅުގަނޑުމެން ހިފަހައްޓަން އެއީ ކުރިއަށް ގެންދަން ސަޅާނެކަމަށް ދެކެން. އެއީ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެ ހިއްސާ ބަދަލުކުރިމާ ގެއްލުންދިނުމަށް އެހެން މާއްދާއަށް ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު ބާރުއަޅަނީ

ވަކިން ހުއްޓުވަކަސް ފިޔަވަޅު މިނިސްޓްރީ ގެންނަން. ދެން 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާ ގުޅޭގޮތުން އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ގެންނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، އެއީ ދު ހުށަހެޅުމަށް އެއްކަމެއް އަޑުގަނޑު ވޯޓަކަށް އަހާލަން އިވާ ތާއީދުކުރައްވާފައި ވެސް ވާތީވެ އެއްކަން އިންތިޒާމް. އެހެންވީމާ، ގަނޑުކޮޅު އަޑުގަނޑުފުން ވޯޓަށް އަހަނީ އެއީ އޭ.ސީ.ސީ ހާޒިރުވެ ވަޑައިގެން ހުށަހެޅުއްވުމާ ދިމާވާ އެއީ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ)ގެ 2 އަށް. އަދި އޭގެ އިތުރުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ، އެއީ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ގުޅޭ ބަޔާން މަޢްލޫމާތުތަކެއް ހޯދުމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަތްޓަކައި ވަގުތު ރިޔާސަތަށް ދެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ފާސްވެއްޖެ، އެ ދު ހުށަހެޅުން ވެސް ފާސްވެވަޑައިގެން މިހާ ހިސާބުން ކަނޑައަޅަން. ދެން އަޑުގަނޑުގެ ފިޔަވަޅު މިވަނީ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ ފިޔަވަޅާ ބެހޭ އިސްލާހުތަކެއް. ފަހުން ހުށަހެޅުއްވުމާއި އިސްލާހު. އިސްލާހު ދަށުކާރު ދެއްވާ. (ވަގުތީ ކޯޓުގެ ރިކޯޑަށް) 3 ވަނަ ހުށަހެޅުއްވަމުން އަޑުގަނޑު ފިޔަވަޅު މިގޮތަށް 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު އިސްލާހުކުރުމުގައި ފަހަތު ހުށަހެޅުއްވާ ހުށަހެޅުއްވުން. އެއީ ރަށުގެ، ނަގަރަ ބިމުގެ، ނަގަރަ ފަޅުގެ ދުވަހުގެ ވަގުތު، އެ ކަމަށް ބޭނުމަކުރާ މަޢްލޫމާތު ފިޔަވަޅު އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި، ކޮރަޕްޝަން ގެނެވޭގޮތަށް ޕޮލިސް ހިއްސާކުރަން. މިގޮތަށް ބަދަލުކުރައްވަން ތާއީދުކުރައްވާ ވިލުފުށީ ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟް. އެހެންވީމާ، މަޤްބޫލުކުރައްވާ އިންތިޒާމް ހުށަހެޅުއްވާ މިވަގުތު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟް، ތާއީދުކުރައްވާ ވަނީ ފޮނަދޫ އެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަތްޓަކައި ރިޕޯޓަށް ވަގުތު ދެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި މިއަދުހިސާބުން ކަނޑައަޅަން. ކަނޑައަޅަމުން ފޮނުވާލަދޭ ދެން އަޑުގަނޑު ފިޔަވަޅު މިގޮތަށް ފޮނަދޫ ހުށަހެޅުއްވުމާ ހުށަހެޅުން. އެއީ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 އަށް އިސްލާހު ގެނައުން. 2 އަށް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ގައި "އެހެން ޤައުމު ނަމަވެސް" އުނިކޮށް އިތުރުކުރަން "ޖާއިޒުކުރެވޭ އިދާރާތަކުގެ ނަމަވެސް" އުނިކުރަން ފެނުނީ. އެއަށް ތާއީދުކުރައްވާ ވިލުފުށީ ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟް. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަތްޓަކައި ރިޕޯޓަށް ވަގުތު ދެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ފާސްވުމާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅަން. އަޑުގަނޑަށް ޤަވާއިދުތަކާ ގުޅޭން 5 ވަނަ މާއްދާ މިޤާނޫނުން އަޑުގަނޑު ފިޔަވަޅު މިގޮތަށް ޖުމްލަތަކާ އެއްބަސްވެވިއްޖެ. އިތުރު އަޑުގަނޑު މިޤާނޫނުން ދާނަން 2 ވަނަ މާއްދާގެ 9 އެއްގެ (ނ) އަށް. އެހެންވީމާ، އިސްލާހު ހުރި މާއްދާތަކަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޑުގަނޑު ދަންނަވަން. ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އެދެވިފައި އެދިފައިވާ ޖަވާބުތަކާ އެހެން ކަމަކީ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ވެސް މި ބަދަލުން ބަޔަކުމަކަށް ހުރި

އައިޓަމް އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ އައިޓަމް ފެށޭ މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާނަން. އަޅުގަނޑު މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

<u>ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މި ބިލުގައި ހުށަހަޅަން ގެސްޓް ހައުސްތަކަށް އިންޓަރނޭޝަނަލް ގޮތަށް މިހާރު މާލެއާ އިންޓަރނޭޝަނަލް. އެ ގެސްޓް ހައުސްތަކުން ޓެކްސް ހިމަނަން ހިމެނުމަށް މި ހުށަހަޅާފައިވާ 7 ވަނަ މާއްދާ މި ގާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރަން މިއުޅޭ ނޫނީ. ޖުމްލަ 6 އެއްގެ 7 ވަނަ މާއްދާ. އެހެންވީމާ، ގެސްޓް ހައުސްތަކުން ޓެކްސް ނުނަގާ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މި މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އެހެން ބޭފުޅުން ތާއީދުކުރެއްވުން ވަރަށް އެދެން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިވާ ޢަބްދުﷲ.

<u>ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ފައިނޭންސް މިނިސްޓަރު ދެއްކެވި ވާހަކައިގައި އަދި އޭރު މެންބަރުން ފާޅުކުރި ހިއްސާކުރެއްވި ބަޔާނުގައި އޭރުގެ ބަޖެޓުން ގެނެވުނު ބަދަލުތަކާއި 2016 ވަނަ އަހަރުގެ ޓޫރިޒަމްގެ މަޤާމަށް ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ފެށޭ ގެސްޓް ހައުސްތަކުން ނުނަގާ ގޮތަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައި އޮތް ކަމެއް އަދި ގެސްޓްހައުސްތަކުން އިއްޔެ ނޫން އިސްލާހުތަކެއް ފެށި އަޅުގަނޑުމެން ގެސްޓް ހައުސް އެސޯސިއޭޝަން ގުޅިގެން ޓެކްސް ގެސްޓް ހައުސް އެސޯސިއޭޝަން ފަރާތުން ބުނި މިކަންކަމުގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ހަމަ ދުނިޔޭގެ ދޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ރިޔާޟްގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު މި ތާއީދުކުރަނީ ގެސްޓް ހައުސްތަކުން ޓެކްސް ނަގާ 7 ވަނަ މާއްދާ އެއްކޮށް އުނިކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެހެންވީމާ، އިވާ ޢަބްދުﷲ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް މި ތާއީދުކުރެއްވީ. އަޅުގަނޑު ޢަބްދުﷲ ރިފާއުއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

<u>މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިފާއު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އާދެ! އަޅުގަނޑުގެ އޮބައްޔާ ދެކިން އިސްލާހުކުރެއް. ދެވަނަ މާއްދާގެ 9 (ރ). އެއީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވާ ރަސްރަހާއި ބިންތަކުގެ ތެރެއިން، މި މާއްދާގެ (ސ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފީ ދައްކައި ހަމަޖެއްސުމަށް ނުވާ ފަރާތްތަކުންނާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 2/99، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ގާނޫނަށް 8 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވާ ފަރާތްތަކުން، މި މާއްދާގެ (ސ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފީ، ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުގެ ދަށުން، 31 ޑިސެމްބަރު 2016 ގެ ބަދަލުގައި 31 ޑިސެމްބަރ 2017 ގެ ނިޔަލަށް ދައްކައި ހަމަޖެއްސޭނެ ނިންމަނުވާނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރާ މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ދޭނަން. ފަޟްލު.

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފަޒާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟުގެ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ރިޔާޟަށް އަނެއްކާ ވެސް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަދި އިތުރު ހުށަހެޅުމެއް އޮބައްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން މިޖަލްސާގައި ގެސްޓް ހައުސް އެސްޓޭޓްމަންޓަށް ގެނެސްގެން ހުރި ވަރަށް ދިގު ވަގުތުތަކެއް އެ ބަޖެޓުތަކާ އެކީގައި ހޯދަ ކުރެވުން. އެ ބަޖެޓުން ވެސް ގަބޫލުކުރޭ ޖާގަވީ ހަމަ އެ ބަޖެޓުންގެ ފައިސާތަކުން ވެސް ނުގެނެސްދީހުރި އެއްޗެއް ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަޖެޓުތައް ފުރިހަމަކޮށްދެއްވާ ދިރާސާކޮށް އަދި ޖާގައެއް ނަމަވެސް ދޭން އިންތިޒާމު ހަމަޖެހޭ އެ ބަޖެޓުން އެދެމުން އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު މަޝްވަރާކުރަމުން އިޤްތިޞާދީ ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅަކުރަނީ 7 ވަނަ އިސްލާހު ޤާނޫނީ ގާނޫނު 35 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) އަށްނަދި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. ގާނޫނު ނަންބަރު 2/99، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ގާނޫނަށް 8 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާ އެކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެ "އެކު" އިން ހިސާބުގެ އާގެ ބަދަލުގައި އަމަލުކުރަން ފެށުމާ އެކު 1 އޮކްޓޫބަރުން ފެށިގެން ޓީރިއަޅެއް ދުވަހު 1 އޮކްޓޫބަރުން ފެށިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ޓޫރިސްޓް ގެސްޓް ހައުސްތަކަށް އަންނަ

ޑައިރެކްޓަރުން، ހުއިން ތަނެއްގައި ހާޒިރުވާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް، މިހާރަށް 4 މެމްބަރުގެ ބޯޑުން ގިނަވެ ބޯޑުގެ ގޮތުގައި ދައްކަވަމުން ބޯޑުގެ ސަރުކާރަށް. ކުރިން 6 މެމްބަރު އޮތް ބޯޑު 4 މެމްބަރަށް ދަށްކޮށްލެވުނީ 1 އެލަވަންސް ބޭނުން މި ގެންދަނީ ބަޖެޓުގައި ދުވަސްކޮޅު ވެސް 1 އެލަވަންސް ދެވިގެން މި ފައިސާ ނަގަން ފެށި ގޮތް އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅާނީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ވަޙީދު.

<u>ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޟު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު އަބްދުﷲ ރިޔާޟްއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

<u>މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޟް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. 35 ވަނަ މާއްދާ (ހ) އަކީ ކުޑަކޮށް ބަދަލެއް ގެނެސްގެން ބޭނުންވާނީ ހަމަ އެހެން އިޞްލާޙުކޮށްގެން އަލުން ހުށަހަޅާލަން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރީގެ ގާނޫނު ނަންބަރު 2/99 އެބައި ޤާނޫނުގައި މި ފެނިގެންދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ޕަބްލިކް ސްޓޮކް ކަމްޕެނީތަކަށް އަންނަ ޑައިރެކްޓަރުން ހުއިން ތަނެއްގައި ހާޒިރުވާ ދުވަހަކަށް މިހާރަށް 4 މެމްބަރުގެ ބޯޑުން ގިނަވެ ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުމެއްގައި 1 އެލަވަންސް ދިނުން ދައްކަވަމުން ބޯޑުގެ ސަރުކާރަށް. 4، 4. ބަޔަކުގައި އިނީ 6. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާލަން އޮތީ ދަށްކުރަން 4 އަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މިހާރަކުން އަބްދުﷲ ރިޔާޟް ހުށަހެޅުއްވި ބަދަލުތަކާއި އިޞްލާޙުތައް ހުށަހަޅާ މި ނިމުނީ. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އަސްލަމަށް.

<u>ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟް ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އުނިކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުން ގެސްޓް ހައުސް އަދި ދައުލަތަށް ބޭނުން ނަގަން ފުރާކަށްނުވޭ. ވިޔަފާރިއަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އެހީތެރިވާން މިޖެހޭ މިވަގުތު ވިޔަފާރި ކުރިއެރުވުމަށް ބަލާއި. ގެސްޓް ހައުސް ވަރަށް މާބޮޑަށް އަވަސް ކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އަދި ވަކިން ގެސްޓްހައުސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކެޕިޓަލް ދުވަހު މި ކޮމިޓީގައި މި ބިލު ބަލާ ގޮތުން ބާއްވުން ބައިވެރިނުވުމަކަށް ގެސްޓް ހައުސް އެސޯސިއޭޝަންގެ ފަރާތުން ދަޢުވަތު މަޢުލޫމާތުގެ އަދިވެސް ވެސް މިކަންކަން ފުރިހަމަ އެ އަޅުގަނޑުމެން މި ޤަބޫލުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ގެސްޓް ހައުސް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ބަލައި މިހާރު ގެސްޓް ހައުސް ހިނގާ ރަށްރަށުގެ މަގާއި ނަރުދަމާ އާއި ފެނުގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް އިތުރު ސަމާލުކަމެއް ދިނުން މުހިއްމު. ހަމަ އެހެންމެ ބަނދަރުތަކާއި ކަނޑުދަނޑި ހެދުމުގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން ވަރަށް މުހިއްމު. އަދި ބޮޑު ނަމޫނާ ރަށްރަށުގައި ވިޔަފާރި ބޮޑުވާނެ ކަންކަމެއް..

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބޭނުންވަނީ އެއްކަލަ މި ވާހަކަފުޅު މީގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ތަކުރާރުވެގެން ގޮސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން ތާއީދުކުރައްވަން ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ދެންމެއަކާ މި އެދުނީ.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނޫން ނޫން. އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމާ، ކުރުކޮށްލަދެއްވިއްޔާ ވަރަށް ޝުކުރިއްޔާ ވާހަކަފުޅު.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ކުރުކޮށްލާނަން. ދެން ޢަބްދުﷲ ރިޔާޟްގެ ހުށަހެޅުން ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން 35 ވަނަ މާއްދާގެ އިނގޭތޯ ށ އެއްކޮށް އުނިކުރަން ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެއީ ގެސްޓް ހައުސް އެސޯސިއޭޝަންގެ ފަރާތުން ވިދާޅުވި ތިމަންނާމެންނަށް މައްސަލައެއް ނެތް ކޮންމެވެސް ޓްރާންސްޕޯޓް ސްޕިރިޓް މި ނަގާ އަދަދަށްވުރެ އެހެން ނަންގަވާ ކަމަށް ވާނަމަ މައްސަލައެއް ނެތް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު

ހުށަހަޅަން ޖުއަރިސްޕްރޫޑެންސް އެދުން މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ހަރަކާތް ކޮންމެ ދުވަހަކު އިނގޭތޯ އެހެނިހެން ފުރުޞަތު. ކޮންމެ

ދުވަހަކު، ކޮޅަށްގެ ޗީގެ ގޮތުގައި ދައްކާ އަދަދުގެ 1% ގެ ބިލުގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ދައްކަންވާނެ

އެގޮތުން އިސްލާމިކު ބޭންކިންގ އަދުގެ ހުށަހަޅަން. އާދެ އިޤްތިޞާދު ހަމަ އިދާރީ ބަޔަކު ބަނޑުވަރު ބަކައި

ދަރަނިވެރިން ބަދަލުވާ އިނގޭތޯ އެތްރިކާ ޖެހިގެން ގެއްލުން ނަގާ ވާހަކަ މިގޮ ކުރިމަތި ވިސް ބަލައި ގާނޫނުތަކުގައި

ވެސް އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ އުސޫލުގެ ގޮތުން އަދުގެންގެންނަނ މި ރައްޔިތުގަ ކުރުވުން ކަމެއް ނުނުން

އިނގޭތޯ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހި ރައްޔިތަކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖީގަތް ބޮންޖެހެކުގައި ބަލާނަކުރާވިޔަފާރި އެމް.އެމް.އޭގެ

ގާނޫނުގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، ދިވެހި ރައްޔިތުން ދައުލަތުގެ ވެސް އެއްސެ މަސްއޫލު ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޖިހާޒުތަކުގެ ހިސާ ހުރި ސަރުކާރުންދައުލަތަށް އިޤްތިޞާދީގޮތުން ފައިދާ ލިބޭނެ. އެހެންވީމާ، ޖެހިގެން ގެއްލުން ނަގާ ގޮތަށް

ނުވަތަ ޖެހިގެ ރާބިތާ ގެއްލުން ނަގާގޮތަށް ރާއްޖޭގައި ހުރި ޒިންމާދާރުވާ ޤާނޫނުގައި ވިޔަފާރި އާދީ އަދުގެންވެ ފޯރުކޮށްދީފި

ކަމެއް ނުނުން. އަދަދެއް ވަކި ރާބިތާ ނަގަން އެހެން ހަމަޖެހުން ކަމުގައި ވަކިނުވަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުރުކޮށްދެއްވައިފިއްޔާ ރަނގަޅު އިނގޭތޯ އަދިވެސް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރުޞަތުދެއްވުން އެދެން. ދެން އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާ ހިސާބުން އީވާ ހުރިވަޑައިގަންނަވާތޯ؟ އީވާ ޢަބްދުﷲއަށް

އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް ރައީސް. އަސްލުގައި އެ ދުވަސް ހުށަހެޅުމަން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަންވެގެން. ގާނޫނު ހަމައެކޭ

އެސްޓޭބްލިޝްމަންޓް އަހަރެމެން މިއަދަކީ ދައުލަތުގެ ވާހަކަތައް އެއްގޮތަށް ހަމަ ބަޔަކު ދަރަނި ބިޔަކު ހަމަ

ބޮޑު ވެސް ބޭނުން. އެއްގޮތަށް ހަމަ ބަޔަކު ވިޔަފާރި ބިސްނަސްތަކުގެ ވިޔަފާރި ހަމަ ފުރަތަމަ ދަނީ

ބިސްނަސްތަކަށް މިގޮތަށް ގޮތުގައި ބިލުގެ އިތުރަށް ބަޔަކު ބަދަލުކުރިއްޔާ. އެކަމަކު އަދުގެންވެ މިހާރު ދަނީ މި

ހުރިހާ އެ ބޮޑުވުން ވިޔަފާރި ގޮތުގެ ބިލުގެ ސަރުކާރު ކަމަށް ވަނީ 2% އަށްވުރެ ހިސާބު ބޮޑުވިއަސް

ތިމަންނާމެންނަކަށް ފީޖީބަލައިގެ ނުވަތަ ތިމަންނާމެންގެ ވިޔަފާރިތަކަށް. އަދި އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި ސަބަބު ރިޖެކްޓްތަކުން މިސާލަކަށް، ޕްރޮސީޖަރ ކަހަލަ ރިޖެކްޓްކަން ބެލެނީ ނަގާ މާކުރުމުން ތިމަންނާމެންނަކަށް ވެސް ގެސްޓު ހައްސަ މިސާލަކަށް، 30 ޕަސެންޓް ކޮޅަށް ދޫކުރާ ގެސްޓް ހައުސްތަކުން ވެސް ހަމަ އެއްބާރުމުން އެ އަދަދު ނަގާ ކަމަށް ވަނީ ތިމަންނާމެންގެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ފުރުޞަތު ދަނީ. 2 ޕަސެންޓް އެ ކުޑަކޮށް، 6 ޕަސެންޓުން 4 ޕަސެންޓަކަށް ކުޑަކޮށްލާ ވަރަކަށް ނޫން އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވީ. 2% އަށްވުރެ ކިރިޔާ ވެސް މަތިވެއްޖެއްޔާ ތިމަންނާމެންގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ފީޖީބަލައިގެ ނުވަތަ ކަމަށް ގެސްޓްހައުސް އޮޕަރޭޓަރުން ވިދާޅުވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އަސްލަމްގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަމަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެހެންވީމާ، ޖުމްލަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލަށް ގެންނަން ބޭނުންވާ އިސްލާހުތައް މިހާރު ތި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިހާރު ތި ވަނީ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާފަ. އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، ބިލުގެ މާއްދާގެ ތަރުތީބުން އިސްލާހުތަކަށް އަދުލުން ގެންދާނަން އިނގޭތޯ. އެންމެ ފުރަތަމަ އިސްލާހަކީ އަބްދުﷲ ރިޔާޟް ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވަނީ އެއީ ބިލުގެ 2 ވަނަ މާއްދާ ގެންނަވާ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު. 2017 އަށް ބަދަލުކޮށްލުން ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އަބްދުﷲ ރިޔާޟް ތާއީދުކުރައްވައި ފަޔާޒު މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ނޫނީ އެއަށް ތަޢާރުޟު، މިހާރު މިއޮތީ ހުށަހެޅުމަށް ތަޢާރުޟުކުރައްވާ އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅަކު އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑު ބަލާލަން ބޭނުން. ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅުން އަތްމަތިކޮށް ހިއްސާކޮށްލެއްވުން އެދެން 9 ގެ (ނ) އަށް މިހާރު 2016 ގެ ބަދަލުގައި 2017 އަށް ބަދަލުކުރުން ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅުން އަތްމަތިކޮށް ހިއްސާކޮށްލެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި ކަނޑައަޅަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިސްލާހު ލިބިފައި މިއޮތީ މި ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާ. އެއީ ގާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހު. ޢާއްމު އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން ވޯޓަށް އަހާލަމުގައި މި އަހަރު އުނިކުރާ އިސްލާހަށް ފުރަތަމަ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު މި އަހަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޟް ހުށަހަޅުއްވައި އަދި އަބްދުﷲ ޝާހިދު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން. އެއީ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މިހާރު މި ބިލުގައި މިއޮތް ގޮތަށް ނުބާއްވައި އުނިކުރުން. އެގޮތަށް ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަތްމަތިކޮށް ހިއްސާކޮށްލެއްވުން އެދެން. އެހެންވީމާ، އެ މާއްދާ ފާސްނުވާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅަން. އެގޮތަށް ފާސްނުވާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި މިއޮތް އިސްލާހަކީ ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ. އެއީ އަބްދުﷲ ރިޔާޟް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން، ހުށަހެޅުއްވި ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން. އެއީ މި ބިލުގެ ސެކްރެޓަރީން އެ ފުރިހަމަކުރަންވީ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ ޓުއަރިސްޓް ގެސްޓްހައުސްތަކަށް އަދި ޓުއަރިސްޓް ހޮޓެލްތަކަށް ނޫން ޓީޑީއެސް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާހަކަ

ދައުލަތުން ގޮތުގައި ބޮލަސްގެ ގެރިން ފެށިގެން އިން 2016 އޮގަސްޓު 01 ދުވަހުން ޖަލުގެ އުމުރުގާ 4 މިހާރަށް
ބޭނުން ނުގެނެސް. މިގޮތަށް ތާއީދުކުރައްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ޢާއްމު މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމުގެ އެދުން.
އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ފުލުހުންގެ ކަމުގައި މިފަދަ ހިނގާދާން ކަނޑައެޅުން. އެގޮތަށް ފުލުހުމާއި އެއްކަލަ ދެން
އަޑުގަނޑުމަށް ޚިދުމަތް އޮތް އިންތިޒާމު އަލަށް ނަގާކަން ކަމުގައި ވެސް ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ، މިހާ
ހިނގާދާން ޤަވާޢި ބާރަށް އަޑުގަނޑުމަށް ޚިދުމަތް އިންތިޒާމުގައި މިހާ ހިނގާދާން މި އަމަލީ ނިމުނީ. އެއާއިއެކު
މުޅި ބަލާ މިނަމަ މި ފުލުހުންގެ ތުރުމާ އިންތިޒާމުކޮށް އެއްކަލަ ފުލުހުންގެ ފެނުވޭއިނަގެނާ ދިވެހިރާއްޖޭ ގާނޫނުއަސާސީ
އަމިއްލަ ވައްކަން ހިއްވާދާރުމުން އެދުން. އެހެންވީމާ، ކުރިއެގެ އަދުލުއިންސާފުން އެގޮތަށް މިނަމަ މި ޤަވާއިދުތަކުގައި
އިންތިޒާމުގާ އެއްކަލަ ބަލާ ފުލުހުންގެ ކަމުގައި ކަނޑައެޅުން. ދިވެހިރާއްޖޭ ގާނޫނުއަސާސީ ކުރިއެގެ މަސައްކަތްތަށް
ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި މި ދައުރާ އެކުލެވިގެން ވަރަށް ބޮޑު ސަމާލު ދަންނަވަމުން އަޑުގަނޑު މިއަދުގެ ކުރިއެގެ
ބައްދަލުވުން ނިންމައިލާނީ. ކުރިއެގެ ބައްދަލުވުމުގެ ދުވަހު އޮންނަ ދުވަހުގެ އިތުރުކުރުމުގައި މި ބޭފުޅުންނަށް
ދަންނަވައިލާނަން.